

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knaflcova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflcova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za in-
zemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din.
Amerika letno 1 dolar. — Račun poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 10.711

Jugoslovenska nacionalna stranka za brezposelne in siromake

Mnogoštevilne socialne naloge čakajo na rešitev. Naravno je, da pritiskajo od vseh strani na našo stranko in čakajo od nje, da reši te naloge v popolno narodovo zadovoljnost in korist. Svetovna gospodarska stiska še vedno poostrejuje socialne težave in ogroža mirni razvoj držav. Čeprav je resnica, da so socialne težave pri nas mnogo manjše kakor drugod po svetu, vendar se moramo brigati za njihovo odstranitev, preden ne postanejo neznosne.

Med socialnimi potrebami našega naroda je mnogo takih, ki ne dopuščajo odlašanja. Tu pride v poštev v prvi vrsti brezposelnost in pomanjkanje, ki ogrožata danes življenje mnogih državljanov. Največ teh je seveda po mestih med ubogim delovnim ljudstvom in izobraženci, vendar pa jih je tudi mnogo po vaseh, posebno v onih krajih naše države, kjer ne more zemlja prehraniti prebivalstva, in pa v industrijskih središčih.

Čeprav je v programu naše stranke izrečno naglašeno, da se mora pobijati brezposelnost predvsem z delom, posebno z javnimi deli, moramo vendar priznati, da stranka seveda ne more nositi na svojih plečih vsega bremena brezposelnosti v vsej državi, ker ne razpolaga z obilnimi skladi in ne z zasebnimi podjetji. Rešitev tega vprašanja se izvaja postopno po splošnem državnem načrtu, naša stranka pa stori vse, kar je odvisno od nje, da bi bil uspeh države pri tem delu čim večji. Toda neodvisno od dela naše stranke pri državni socialni politiki pričakuje narod od nje, da razvije tudi sama svojo lastno socialno delavnost prav med samim narodom preko svojih političnih in strokovnih organizacij. V tem smislu pravijo tudi strankina pravila, da je dolžnost vseh odborov občinskih organizacij stranke, da posvečajo posebno pažnjo potrebam kmeta in gospodarsko slabših ljudi.

Reševanje vprašanja brezposelnosti je socialna dolžnost države in pa socialna naloga naše stranke. Kot socialno vprašanje države se nanaša na vse brezposelne v vsej kraljevini, odnosno na vse, ki so brez dela in kruha. Skrb naše stranke pa se razteza samo na organizirane somišljenike. Da je to težavna in velika strankina naloga, se najbolje vidi iz tega, ker sta danes skoro dve tretjini našega naroda z našo stranko, posebno če prištejemo k članom še njihove družine. Na ta način ima delo naše stranke pri pobijanju brezposelnosti nezaposlenih članov stranke splošen državni značaj in je odločilne važnosti za uspeh državne socialne politike.

V številnih organizacijah in nepreglednih vrstah naše stranke, ki šteje danes preko pol-drugega milijona članov, so ljudje iz raznih stanov in raznih premoženjskih razmer. Med njimi je mnogo prav siromašnih in v pomanjkanju živčih ljudi. Ta najsiromašnejši del somišljenikov predstavlja posebno skrb za našo stranko. Tukaj je treba napraviti razliko med onimi, katerih

življenje je zares ogroženo, in onimi, ki potrebujejo zaposlitev, da si izboljšajo svoje siromašno življenje. V prvi vrsti je treba gledati, da se pomaga najbednejšim, onim drugim pa mora biti stranka naklonjena pri njihovih upravičenih stremiljenjih.

Vsaka naša organizacija si mora postaviti geslo: **«Niti en član Jugoslovenske nacionalne stranke ne sme ostati brez kruha in brez strehe nad glavo!»** V tej smeri se mora gibati strankino socialno delo. Vse se ne dá doseči, toda njeno stremiljenje mora iti za tem, da pomaga siromašnim somišljenikom, kadar je mogoče. Da bi to prizadevanje stranke imelo uspeh in da bi bilo njeno delo povsod enostavno in načrtno, morajo vsi člani stranke uvaževati naslednja navodila:

Vsi občinski, odnosno krajevni odbori naše stranke so dolžni: 1.) da takoj popišejo vse brezposelne člane svoje organizacije in presodijo njihove resnične življenjske razmere, da se točno ugotovi pravo stanje, v katerem ti člani živijo; 2.) da pošljejo po en izvod takih seznamov sreskemu tajništvu z nasveti krajevnega odbora, kako zaposliti brezposelne člane; 3.) za vsakega člana organizacije, ki bi bil v skrajni sili in potrebi, se mora krajevni odbor takoj pobrigati in mu dati kruh in streho nad glavo kot prvo najnujnejšo pomoč, dokler se ne najde zanj stalno

delo; vsako pomoč je treba nuditi predvsem v blagu in v prostovoljnih zbirkah vseh ostalih članov stranke; 4.) vsa briga za brezposelne člane se mora vršiti brezpogojno v okoliših organizacije in le izjemno se sme organizacija obrniti v upravičenih primerih na sresko tajništvo za nasvete, ali bi se dalo v kakšnem drugem kraju najti delo; 5.) vsakemu članu stranke, kateremu odobri organizacija iskanje dela v drugih krajih, je dolžan domači odbor dati potrebno pismo priporočilo v to svrhu, ker ga sicer druge organizacije ne bodo podpirale; 6.) vsakega novega brezposelnega somišljenika ali siromaka članov organizacije je treba takoj javiti sreskemu tajništvu.

Vsi brezposelni člani stranke, ki se obračajo za posredovanje in pomoč bodisi na svoje ali druge organizacije stranke, so dolžni: 1.) da se brezpogojno pokorijo vsem zahtevam in ukrepom dotičnih pristojnih funkcionarjev, pri čemer naj ne obtežujejo njihovega dela z neizpolnjenimi željami; 2.) da bodo zadovoljni s tem, kar se bo zaenkrat in prostovoljno zanje storilo; 3.) v primeru, da zaenkrat ni možna zaposlitev, kakor bi ustrezala njihovemu poklicu, so dolžni prijeti začasno tudi za vsako drugo delo, pa če bi bilo tudi pod najskromnejšimi pogoji, da se le prerinejo do boljših časov.

Vsem sreskim odborom stranke se nalaga dolžnost, da vodijo pregled o delu organizacij pri pobijanju brezposelnosti strankinih članov in poročajo o tem glavnemu odboru. Pri vršitvi strankine dolžnosti do brezposelnih in siromašnih somišljenikov so dolžni pomagati ne samo odborniki, temveč vsi strankini člani, ki morejo nuditi dela ali sami ali pa po svojem položaju.

Za trdo delo pravično plačilo

Že dolga leta toži naš kmet, da niso cene, ki jih sprejema za svoje, v obilnem znoju pridelane pridelke v nikakem razmerju z delom in izdatki, vloženimi v te pridelke. Nihče ne bo temu oporekal, saj vidimo, da je naš kmet prav zaradi nizkih cen svojih pridelkov ubožen in zašel celo v dolgove.

Kaj radi skomignemo pri tem dejstvu z ramami, češ, kaj hočemo, saj je po vsem svetu tako. Kdor kaj več ve, celo našteva vzroke svetovne kmetijske stiske: napredujoče uvajanje strojev v kmetijstvo, deviška zemlja Amerike, Kanade in drugih blagoslovljenih dežel in iz tega izhajajoča preobila kmetijskih pridelkov na svetovnem trgu. Vse to je prav in res in bi zato pričakovali, da živijo nekmečki sloji naravnost v paradižu, ko kupujejo napol zastonj svoje življenjske potrebščine.

Temu pa, žal, ni tako. Meščan, obrtnik in delavec nasprotno tožita o dragem življenju. Kdor mora sam kupovati živež, ve, da je njihova tožba povsem upravičena. Danes so padle cene, ki se plačujejo kmetu za njegove pridelke, na tretjino ali celo četrtno tistih cen, za katere je prodajal pred sedmimi leti. Takrat je veljala na primer pšenica 400, danes stane komaj 100 Din; voli so bili po 14 Din, danes pa so po 3 do 4 Din. Niso pa padle v tem razmerju cene moki in mesu.

Kje je vzrok temu pojavu, se vprašuje kmet in izkuša to dognati nekmečki uporabnik. Pisec teh vrst je imel nedavno priliko, opaziti tale dogodek: V neko večjo trgovino je prinesla kmetica naprodaj orehova jedrca. Po daljšem barrantanju je iztisnila iz trgovca po 12 Din za kilogram. Ni pa še zapustila trgovine, ko je prišla neka gospa kupovat orehova jedrca. Z obilno pohvalo ji je natehtal trgovec dva kilograma tistih jedrc in jih je računal po 32 Din kilogram. Kmetica se je razburila in odšla iz trgovine z zatrdilom, da ne prinese niti enega gnilega jabolka več naprodaj. Tudi trgovcu je bila ta zadeva neprijetna in je izkušal opravičiti svoje ravnanje z visokimi davki, nepredvidenimi izgubami, dragimi prostori.

Po zakonu je največji dovoljeni dobiček 25 odstotkov. Če v našem primeru odtegnemo vse mogoče stroške, nam ostane od kosmatih 166 odstotkov še vedno vsaj 100 odstotkov čistega dobička. Danes, ko dela kmet že na leta z izgubo, je takšen dobiček skrajno krivičen.

Glavni vzrok visokim cenam za porabnike pa je, da je pri nas preveč vmesnih rok med pridelovalcem in uporabnikom.

Kje je izhod iz teh nezdravih razmer, se vprašujeta pridelovalec in uporabnik. Ni ga, trdijo mnogi. Po svetu pogledjmo, kako se tam borijo,

pa bomo videli, da so že našli zdravo pot, ki daje obema korist. V Nemčiji, Holandiji, Franciji, Angliji in v drugih naprednejših deželah so osnovali pridelovalci prodajne zadrage, ki delijo čezmerni dobiček trgovine med pridelovalcem in uporabnikom. Tako sta oba zadovoljna in so takšne prodajne organizacije mimo tega tisti važni

činitelj, ki stalno preprečuje samovoljne dobičke preštevilnih vmesnikov med rokami, ki živež pridelajo, in med usti, ki ga jedo. Posebno v Sloveniji, ki ne pridelata niti polovice toliko živeža, kolikor ga naša banovina potrebuje, bi bilo takšno nalogo mogoče prav uspešno izvesti. Treba je le zgledov in dobre volje.

Sijajno uspel zbor sreskega odbora JNS za ljubljansko okolico

V Ljubljani se je vršilo v nedeljo lepo obiskano zborovanje sreskega odbora za srez Ljubljano okolico. Prvotno zamišljena seja se je pretvorila v mogočno manifestacijo za stranko v znamenju boljše bodočnosti na podlagi dela sedanje vladavine.

Zbor je otvoril predsednik sreske organizacije gosp. Pipan, ki je v uvodu pozdravil vse navzočne, zlasti poslanca gg. Komana in Mravlje, pozneje pa tudi med zborovanjem došlega senatorja g. dr. Rožiča. Opravičil je dalje odsotnost ministra g. Ivana Puclja, ki je bil brzojavno pozvan, da prisotstvuje svečanostim ob priliki sprejema bolgarske kraljevske dvojice v Beogradu.

Zatem je poročal sreski tajnik g. Pavel Borštnik, ki je obrazložil nova pravila stranke, po katerih bodo obstajale v bodoče le občinske organizacije stranke in samo v oddaljenejših krajih krajeвне. V ljubljanskem srezu bo odslej 23 občinskih in 13 krajevnih organizacij. Morda bo potreben še kak majhen popravek, kar se bo pokazalo po občinskih zboraх vseh posameznih organizacij, ki morajo biti opravljeni do konca februarja. Govoril je nato še o podrobnem delu v organizacijah.

Poslanec g. Milan Mravlje je izčrpno obrazložil smotre JNS, poslancev in vlade. Dejal je med drugim: «Mi vsi se sprašujemo, ali smo na pravi poti v boljše bodočnost, ali so naše moči zadostne, da se uredi vse, kar pričakuje od nas domovina. Dovolj smo sposobni. Mi vsi hočemo in moramo doseči, kar nam gre po človeških in božjih postavah. Dosegli smo, da kot narod živimo v svobodni domovini; za nami so časi, ko so nas ubijale tuje sile. Živimo pa na prelomu dveh dob, kar zahteva nov red. Živeti moramo

lastno življenje, urejeno po naših razmerah. Ko smo prišli pod mogočni krov Jugoslavije, smo prinesli s seboj vse svoje organizacije z vsemi napakami, v katerih so bili zametki naših slabosti. Že nam je pretila propast, a nam je dal naš prevzvišeni vladar s 6. januarjem priliko, da se popolnoma prekasimo in zaživimo novo življenje. Vsi smo se postavili ob bok našemu vladarju, vsi hočemo delati za blaginjo naroda in države. Samo en sovražnik je obstal ob strani: klerikalizem. Narod pa se je obrnil proč od njega in si sam kroji svojo boljšo usodo. Naša stranka naglašata narodovo edinstvo. Politični stranki, ki nas družijo, pa moramo dati dopolnilo v zmiselnem delu za gospodarski in socialni napredek naroda. Vseposvobod propadajo stari nazori, preživljajo se stara načela. Ta so morala dati prostor narodnim strujam. Preživel se je mednarodni socializem, preživel se klerikalizem. Naša država je sklenila tudi prijateljske pogodbe s sosednimi državami. Na Balkanu se kaže zarja lepše bodočnosti in bliža se čas, ko bomo slovanski narodi nastopili pot odrešenja. Naša domovina pod modro vlado kralja Aleksandra naj živi!»

Često z navdušenim ploskanjem prekinjenemu govoru je sledilo poročilo poslanca g. Komana, ki je izpregovoril krepke besede o naši domači politiki. Obravnaval je razmere ob volitvah v narodno skupščino, pri katerih so nasprotniki pridigali vzdržanje, in prikazal razmere pri volitvah v občinske uprave, kjer so šli nasprotniki v boj z geslom, da morajo voliti vsi, ki so zanje, nje same. Obakrat so propadli, obakrat je bila zmaga narodnih ljudi sijajna. Narod je zapustil bivše svoje voditelje, ki so ga le izkoriščali. Nič ni pomagala zloraba hudih gospodarskih prilik. Oznanjali so sovraštvo, a navzlic

vsej sili je klerikalni zmaj utihnil, in to za vekomaj. Poraženi in strti so, nikoli več se ne povrnejo močni. Zdaj je treba le še izpreobrniti zapeljance. Vse se je obrnilo od njih, najodločnejše pa mladina, ki je pri zadnjih volitvah pokazala toliko volje do narodnega dela in udeleževanja v JNS, da jo moramo občudovati. Mladina zasluži slavo svojih požrtvovalnosti. Mladina je naš up, naša bodočnost. Omenjajoč ogromno delo naših članov, se je g. poslanec še posebej spomnil mravljinčje pridnosti sreskega tajnika JNS g. Pavla Borštnika, ki mu gre vsa pohvala za ves trud. Govornik se je nato dotaknil posebej še celjenja naših gospodarskih ran. Vse nove uredbe gredo za tem, da se spravi naše gospodarsko življenje na pravo pot. Z ustvarjanjem delom hočemo prepričati ljudstvo, da gre za njegovo dobro, za boljšo bodočnost, ki jo naš narod tudi zasluži.

Zborovalci so govor g. poslanca sprejeli z velikim odobravanjem. Nato pa je predsednik g. Pipan otvoril razgovor, ki so se ga živalno udeleževali mnogi prisotni, ki so obenem naglašali, da je treba krepkega in neumornega dela za stranko, od katere edino lahko pričakujemo, da bo voz naše države privedla na pravo pot do lepše bodočnosti.

Politični pregled

Za nas najpomembnejši dogodek v tem tednu je bil

obisk bolgarske kraljevske dvojice.

Nj. Vel. bolgarski kralj Boris in kraljica Ivana sta v nedeljo prispela v Beograd na obisk Nj. Vel. kralja Aleksandra in kraljice Marije. Ogromna množica iz Beograda in okolice, kakšnih 50.000 ljudi, je pozdravljala na beogradske ulice vladarja bratskega bolgarskega naroda in s tem pokazala iskreno željo, da pride med obema slovanskima državama do čim tesnejšega zblizanja. Prestolnica se je vsa dostojno pripravila na sprejem bolgarske kraljevske dvojice in bolgarskega ministrskega predsednika Mušanova.

Na beograjski postaji, kamor je bolgarski dvorni vlak prispel ob 15,

sta Nj. Vel. kralj Aleksander in kraljica Marija pričakala bolgarski kraljevski par.

Kralj Boris je izstopil iz vlaka v uniformi bolgarskega generala in se pristrčno pozdravil s kraljem

Gustav Strniša:

12

Zadnji rokovnjač

«O, seveda ga imam. Menda spi kakor ubit. Škoda mi ga bo, saj je priden delavec in nikoli bi vam ne bil povedal o njem. Pa me je sam vrag premotil, da sem zadnjič preveč pil in se izblebetal. Danes mi je zelo žal, a najbolj zato, ker sem vse izdal v pijanosti in vse pozabil, zato ga nisem nocoj opozoril. E, pustite ga vendar in bodite pametni! Ne verjemite mojim besedam, saj sem bil natrkan. Moj delavec ni rokovnjač. Pošten človek je, da malo takih!»

Biriči ga niso poslušali. Starejši je kmetu kratko ukazal:

«Pokaži nam, kje spi, in ne brigaj se za nas! Storil si svojo dolžnost, a ostalo te nič ne briga!»

Gospodar se je nekaj razhudil in hotel spet ugovarjati, pa je birič zamahnil z roko in mu zažugal, da bodo vzeli še njega, ker se zavzema za rokovnjača.

Groga se je nasmehnil, ko je čul, kako ga je izkušal njegov gospodar izvleči iz smole. Obenem je bil jezen, da se je dedec zaklepetal. No, zdaj je, kar je, saj je Groga še vedno svoboden in to je zanj dovolj.

Biriči so odšli v hišo. Eden je stopil pod ozko okno in se še pošalil:

«Tu bom počakal jaz, čeprav vem, da tu skozi ne more, saj pravijo, da je plečat dedec.»

Njegova tovariša sta že klicala rokovnjača:

«Veliki Groga, glavar rokovnjačev, v imenu postave boste prijeli! Bodite lepo pametni in zlepa se vdaite, saj vam upor nič ne pomaga!»

«Kakšen rokovnjaški glavar?» je godrnjal Groga sebi v brado in čakal, kaj bo.

V sobi je bilo vse tiho. Biriči sta se spogledala. Potem sta zahtevala od kmeta trsko. Prižgala sta jo. Eden je držal trsko, a drugi napeto puško. Ko sta stopila v čumnato, je starejši ukazal:

«Le pamet, pamet! Vdajte se in ne delajte sitnosti!»

Stopila sta bliže in oba zazijala.

Čumnata je bila prazna.

«Ušel nam je hudič», je zakričal starejši.

«Opozorili ste ga», se je oglašil drugi in preteče pogledal kmeta.

«Prav tako sem ga opozoril, kakor vi. Saj veste, da sem bil zadnjič pijan kakor čep, ko sem pravil o njem. Spomnil sem se na vse skupaj šele nocoj, ko ste prišli ponj. No, meni je kar všeč, da je pobegnul. Neumno bi bilo spravljati siromaka v nesrečo!»

Biriči so še nekaj časa hodili okoli hiše, se jezili nad gospodarjem, preklinjali rokovnjače in nazadnje odšli.

Groga si jih je že mislil malo privoščiti, pa se je premislil in spet odšel nazaj v hišo. Ko ga je kmet zagledal, se ga je razveselil. Rokovnjač mu ni zameril, kaj je pač hotel. Poslovil se je od kmeta, vzela izpod postelje svojo puško in že je izginil v večernem mraku.

Kje je rokovnjač.

Kmalu po Grogovem odhodu se je raznesla po Gorenjskem novica, da Velikega Groga ni več med živimi. Res so našli ljudje nad nekim prepadom njegovo staro puško in kučmo. Nekateri so sami trdili, da so ga na svoje oči videli, kako je držal nekaj časa v prepadu, se lovil in naposled strmoglavil v kamnito korito, iz katerega je rešitev nemogoča.

Če človek umre, ga vsi hvalijo. Zdaj, ko so ga smatrali za rajnega, so pričeli ljudje spet premlevati njegovo življenje. Vse tatvine, kar jih je zakrivil, so spravili na dan. Prej so ga izkušali narediti za razbojnika in ubijalca, zdaj so pa nenkrat spoznali, da ne vedo o njem ničesar posebnega hudega. Niti za en umor ni nihče vedel. Tudi o tistih požigih, ki so jih zapisali na njegov račun, niso vedeli ničesar zanesljivega, kajti dosti drugih požigalcev je na svetu in kdo ve, ali ni kdo drugi zažgal in potem razširjal vest, da je bil požigalec rokovnjač, ki se pač ni mogel braniti.

In tako nazadnje o tistem strašnem rokovnjaču nihče ni vedel drugega, kakor da je bil premeten tat, predrzen in pogumen človek, a sicer dobričina, ki je še marsikomu pomagal, če je le mogel.

Le naš stari znanec Martin Skaza ni hotel videti rokovnjača opranega pred seboj; tisto pa ne, saj se je polovica Martinovega junaštva opirala na strašnega Velikega Groga.

Aleksandrom. Prav tako sta se pozdravili obe vladarici. Ko sta oba vladarja skupno obšla častno četo, je bolgarski kralj predstavil naši vladarski dvojici ministrskega predsednika Mušanova. Ko sta se oba vladarja pojavila pred postajo, je nastal med množico ljudstva praveat vihar navdušenega vzklikanja, vojaška godba pa je zaigrala državno himno.

V ponedeljek na slavnostni večerji

sta oba vladarja izpregovorila drug na drugega pomembni napitnici,

iz katerih je razvidna prijateljska težnja obeh vladarjev, ki se trudita, da bi pospešila čim tesnejše odnose med bratskima slovanskima državama.

Dunajski listi so te dni objavljali poročilo s posvetovalnega zbora avstrijskih škofov. Poročilo pravi med drugim: «Po temeljiti razpravi, ali je primerno ali neprimerno, da se katoliški duhovniki v sedanjih posebno kočljivih političnih razmerah še nadalje udeležujejo kot politiki,

je avstrijska škofovska konferenca sklenila, da umakne začasno in splošno za izvrševanje političnega mandata potrebnih škofovski pristanek.»

Duhovniki, ki imajo mandate kot poslanci, zvezni svetniki, deželnozborski poslanci ali deželni svetniki, občinski svetniki ali člani občinskih odborov, se pozivajo, da odlože svoje mandate do 15. decembra. Isto velja za vsako vodilno politično mesto. Duhovniki, ki se hočejo drugače politično udeleževati, potrebujejo posebnega dovoljenja nadrejenih cerkvenih oblastvenikov.

V vrstah avstrijskih politikov razlagajo sklep avstrijskega škofovstva

kot dokaz, da je tudi cerkev izgubila v Dollfussovo vladavino vsako zaupanje

ter da je v najkrajšem času pričakovati dalekosežnih izprememb. Katoliška cerkev se je odločila k temu koraku na pobudo kardinala Innitzerja, ki ima zelo dobre zveze z Vatikanom in ki je opozoril na to, da ugled katoliške cerkve v Avstriji silno trpi zaradi preočitega izpostavljanja za politiko sedanje vladavine, proti kateri se dviga v širokih ljudskih vrstah vedno očitnejši odpor. V protiklerikalnih vrstah smatrajo sklep avstrijskih škofov kot jasen znak, da so Dollfussovi vladavini dnevi šteti.

«E, kaj boste govorili, bratci! Velik razbojnik je bil, sicer bi se ne vrgel v prepad in se ubil kakor živinče», je govoril nekega ponedeljka na živinskem trgu, kjer ga je hitro zavrnil stari rakovski mlinar, ki je prišel na sejem.

«Veste, gospod! Ne držim z njim, saj je imel svoje napake, toda pomislite, morda bi tudi vi obupali, če bi morali tavati vse življenje brez miru po svetu in bi ne imeli nobene brezskrbne minute. To mora biti nekaj strašnega. Človek se počasi postara in se rad malo spočije.»

Veliki Gropa je res sklenil, da konča, a ne v resnici, temveč samo, da zmeša sled. Nekje na Gorenjskem je pustil nad prepadom svojo kučmo in puško, opozoril na to nekega kmeta in mu sam trdil, da je videl rokomavha, ki je zdrknil v prepad. Seveda je Gropa žrtvoval svojo najlepšo puško.

Ljudje so novico brž pograbili in kmalu je vedela vsa dežela, da strašnega rokovernjača ni več med živimi.

Gropa je ostal nekaj dni skrit pri Živčkovih. Potem se je napotil k svojemu bratu Mrhaču, kjer je sklenil ostati dotlej, da se vse skupaj poleže in pozabl.

Ko je nesrečni Brajdič umrl, je Gropa najprej poiskal svojega brata Mrhača. Vedel je, da bo brat najbolje vedel, kje so cigani z Brajdičevo sodo.

Ni se motil. Mrhača je kmalu iztaknil in mu vse povedal. Divji lovec se je takoj odpravil na

DOPISI

SREDIŠČE OB DRAVI. Praznik uedinjenja je proslavila središka osnovna šola skupno s Sokolom v Sokolskem domu z akademijo, katere so se udeležili tudi številni starši. Pester spored akademije je otvoril šolski upravitelj g. Ivan Najžer z lepim nagovorom. Sledile so lepo uspele telovadne točke in deklamacije pod vodstvom učiteljstva.

TRŽIČ. Cepljenje proti davici je bilo nedavno končano. Vsega skupaj je bilo cepljenih nad 800 otrok, vsi po trikrat v presledkih po 14 dni. Cepljenje je bilo uspešno v vseh primerih. Nekateri otroci so dobili po vsakem cepljenju vročino in roke so jim zatekle. Cepil je Higieniski zavod iz Ljubljane, mestna občina tržiška pa je krila stroške v znesku 9000 Din. Davica v Tržiču vsako leto zahteva več hudih obolenj, zdaj pa obstoji upanje, da bo bolezen prenehala.

VUČJA VAS. (Smrt na kosa.) Po dolgi in mučni bolezni je v 33. letu starosti mirno v Gospodu zaspala zgledna žena in mati Marija Stelcova. Blaga pokojnica zapuša dve hčerki, kar ji je bilo vse in najbolj milo zapustiti. Kako priljubljena je bila, je pokazal njen pogreb. Blag ji spomin, žalujočim pa naše iskreno sožalje!

VUZENICA. Izredno slovesno smo proslavili letošnji 1. december. V napolnjeni cerkvi je bila darovana slavnostna služba božja, potem pa je imela šola v Sokolskem domu proslavo dneva uedinjenja z deklamacijami, petjem, lepo izvedeno primerno igro in živo sliko, ki je posebno ugajala. Nato se je izvršilo obdarovanje ubogih otrok z obutvijo in toplim perilom. — Na Marijin praznik smo imeli Miklavžev večer. Kratka primerna igrice, ki je bila od dece dovršeno predvajana, je poklicala na oder Miklavža, ki je potem obdaroval sokolsko dečo pa tudi ostalo občinstvo, staro in mlado. — Za božič se pripravlja, kakor čujemo, ob polnočnici orkestralna maša, za Štefanovo pa družabni večer s koncertom. Morda nam tudi še Silvester prinese kako razvedrilo, tako da bomo leto veseleje zaključili, kakor se je začelo.

Pristopajte k Vodnikovi družbi!

pot. Zelel je najprej govoriti s staro Dondo in ji sporočiti zetovo smrt.

«Pa me je vendarle varalo. No, na vešala je bil res obsojen, bingljaj pa le ni», se je jezila ciganka, ko je zagledala Mrhača. Pravila je, kako so ljubljanske ženske dobre, ker so jo tako gostile ves teden, da še 14 dni ni mogli ničesar pokusiti. Nato pa je pripomnila:

«Vendar je bila skrivnostna moč v tem človeku. Njegove gosli so bile čudovite. Škoda, da se ni znal brzdati. Zato je zašel tako daleč. Dolgo ga je sicer spremljala sreča, a norčeval se je iz nje, namesto da bi se je previdno oklenil. Zato ga je nazadnje pustila na cedilu.»

Starka je prosila Mrhača, naj poišče njeno hčer. Sama ni dobro vedela, kje je zadnji čas. Prosila ga je, naj ji naroči, da jo pričakuje na svojem domu blizu ogrske meje. Slutila pa je, da so cigani nekeje v kočevskih gozdih, in mu je svetovala, naj se napoti proti Kočevju.

Mrhač je dolgo blodil okoli. V kočevskih hostah je res naposled naletel na cigansko tolpo. Med cigankami je takoj spoznal svojo nekdanjo izvoljenko. Imela je sicer že okoli 40 let, vendar še ni bila grda kakor druge ciganke. Na njenem obrazu se je še vedno poznala sled nekdanje lepote.

Divji lovec jo je pozdravil.

Polona ga je takoj spoznala. Otožno se mu je nasmehnila in mu podala roko.

Mrhač ji je povedal vse, kar se je zgodilo. Ko ji je omenil, da je bil pri Brajdičevi smrti na-

Panflavin

Občudujejo in zavidajo ga.

čeprav je najmlajši. Najbrž se poslužuje po nasvetu staršev Panflavin pastil v pisarni, kjer je največja možnost nalezljivosti. Priporočamo Vam, da nosite s seboj zlasti v deževnih, mrzlih dneh

Panflavin pastile.

Oglas je registriran pod št. br. 21.781
z dne 29. novembra 1933.

GOSPODARSTVO

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (k tečajem se prišteje še premija po 28.5 odstotka):

- 1 holandski goldinar za 23.02 do 23.13 Din;
- 1 nemško marko za 13.63 do 13.74 Din;
- 1 angleški funt šterling za 187.19 do 188.79 Din;

vzočen Veliki Gropa, ki je cigana spremil na njegovi zadnji poti, je vdova zahtela. Mnogo je prestala pred svojim možem, vedela je, kaj vse je počenjal po svetu, a ljubila je njegovo umetnost. Zdaj je vedela, da ne bo nikoli več čula njegovih gosli, ki so tako tajinstveno pele, in da se bo morda šele čez leta in leta spet rodil človek, ki bo znal ujeti v skromne gosli tiste čarobne glasove.

Poslovila se je od ciganov. Mrhač jo je spremljal. Počasi sta hodila proti njenemu novemu domu.

Divji lovec ni skoro nič z njo govoril. Mož je bil nekam v zadregi. Na vse, kar ga je vprašala, ji je raztreseno odgovarjal, sicer je pa samo molčal.

Možak se je boril sam s seboj. Zdaj je v trenutku spoznal, da je tista ciganska nevesta zanj umrla. Ničesar tistega, kar je bilo na nji nekdanj, ni več mogel izslediti, le oči so ostale, črne globoke in zagonetne. Ta gozdni mož, ki je bil sicer zdrav in priroden človek, je pričel vedno bolj spoznavati, da se je motil, ker je mislil, da se bo zdaj, ko je cigan umrl, spet vse poravnalo. Spoznal je, da ne bo mogel igrati nobene vloge, kajti njegova nekdanja ljubica se mu je dozdevala le žena pokojnega Brajdiča in nič drugega. Zakon s ciganom jo je pač tako izpremenil, da se mu je zdela kar tuja. Mrhač si je priznal, da je ne pozna več. Vsak trud, da bi se spet zagledal vanjo, se mu je zdel neumnost. Zrel mož je bil in življenje je gledal od druge strani kakor nekoč, ko je bil vesel mladenič in se je zagledal v

1 ameriški dolar za 36.02 do 36.30 Din;
100 francoskih frankov za 223.90 do 225.02 Din;
100 češkoslovaških kron za 169.84 do 170.70 Din;
100 italijanskih lir za 301.01 do 303.41 Din.

Avstrijski šiling se je trgoval v zasebnem kliringu po 9.15 Din. Voja škoda je bila po 285 do 291 Din, a investicijsko posojilo po 56 Din.

Sejmi

18. decembra: Dolnja Lendava, Kostanjevica;
19. decembra: Teharje;
21. decembra: Laško, Kandija;
23. decembra: Brežice.

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na zadnjem živinskem sejmu v Ptuju so bile za kilogram žive teže naslednje cene: kravam 2 do 3.75, feličam 3 do 4.50, volom 3 do 4, bikom 2.50 do 3.50 Din. Konji so se prodajali po 720 do 2700 Din. Na svinjskem sejmu so bile cene: prascem po 100 do 275 Din za rilec, svinjam pa po 6 do 7 Din za kilogram žive teže.

VINO. Z nastopom mraza je kupčija z vinom v naši banovini nekoliko zastala, ker tudi uživanje nazaduje zaradi manjše zaposlenosti delavskih slojev. Vendar so se zaloge rdečega vina na Dolenjskem ponekod zelo skrčile. Tudi za cenejša bela vina (3 do 4 Din) je ta mesec poraslo zanimanje po vsej banovini, medtem ko je za dražja vina malo odjemalcev, posebno za slajša, še ne povrela. Cene rdečemu vinu se gibljejo po kakovosti še vedno med 4 do 6 Din. Slabše količine grede tudi izpod 4 Din, za izbrane črnine in cvičke pa zahtevajo celo do 7 Din. Navadna bela vina se plačujejo po 3 do 3.50, boljše 10odstotna po 4 do 5 in sortna, nad 10odstotna, po kakovosti od 5 Din navzgor.

Kratke vesti

— Stanje živinoreje v dravski banovini. Podatki kmetijskega ministrstva za dravsko banovino kažejo, da je bilo v začetku leta številčno stanje živine pri nas v nazadovanju, kakor sledi iz naslednje primerjave:

leto	konji	goveda	evinje	ovce
1921.	58.100	466.800	298.130	74.700
1927.	63.380	432.100	295.560	48.950
1930.	55.500	385.880	292.760	43.100
1933.	52.930	365.260	281.850	35.030

mlado cigansko krasotico. Počasi sta nadaljevala pot.

V neki skromni vasi blizu ogrske meje stoji še danes prijazna hišica z vrtom.

Ta hišica je bila last stare ciganke Donde, ki se je naveličala tavanja po svetu. Naselila se je tukaj šele tedaj, ko je zvedela, da je njena hči spet vdova in da je Brajdiča za vedno rešena. Sovražila je tega človeka, a tudi bala se ga je. Zdaj je bil mrtev.

Ko sta prispela Polona in Mrhač, je imela starka hišico že dokaj urejeno.

Nekdanji divji lovec je dobil svojo sobico, kjer se je naredil kar domačega. Ker je bilo pri hiši mnogo polja, ga je pričel obdelovati. Poloni ni nikoli omenila ljubezni, tudi ona mu ni rekla besedice. Oba sta molčala. Ona je upala, a on se je bal priznati, da so se vse njegove sanje zrušile v prah.

Pa se je oglasila stara ciganka in ju enkrat kar vprašala:

«No, kako je z vama? Kaj prav za prav mislite? Ali je mar vse umrlo, kar sta nosila v svojih srcih?»

«Vse!» je trdno odgovoril Mrhač.

«Vse!» je trudno pripomnila Polona in ga otožno pogledala.

«Ko obdelam zemljo in ko bomo vse uredili, pojdem spet nazaj na Kranjsko. Lahko bom stanoval v Rezini hišici, ki je zdaj prazna», je mrko rekel divji lovec.

Najobčutnejše je nazadovanje pri govedu in pri konjih. Stalno pa nazaduje tudi število ovce, ki je od leta 1921. padlo za več kakor polovico. V ostalem smo imeli letos v dravski banovini 214 oslov, 117 mul in 9972 koz. Kakor pri ovcah tako opazamo tudi pri kozah stalno nazadovanje; leta 1921. jih je bilo še 24.000. Panjev je bilo letos 72.466 nasproti 69.900 v letu 1929. Naposled je bilo telos v začetku leta 1.099.000 glav perutnine (leta 1929. 1.051.000; leta 1928. 1.175.000).

— Voja škoda na obroke. Po sktepu Poštne hranilnice znaša od 7. t. m. mesečni obrok za nakup obveznic Voje škode na obroke 25 Din do prihodnje odredbe. Nakup več kakor 10 obveznic mora odobriti nadzorstveni odbor Poštne hranilnice. Kupljene obveznice se morajo odplačati v 12 mesečnih obrokih in ostanejo ta čas v shrambi pri Poštni hranilnici. Če bi kupec prenehal plačevati mesečne obroke, mu bo Poštna hranilnica vrnila samo vplačani denar in odbila svoje stroške, obveznice bo pa sama obdržala.

DOMAČE NOVOSTI

* Ustanovitev gasilske zajednice za dravsko banovino. V smislu novega gasilskega zakona so se v zadnjem času že izvršili občni zbori gasilskih žup in društev. V nedeljo pa je bil v dvorani hotela «Motropola» v Ljubljani tudi ustanovni občni zbor Gasilske zajednice dravske banovine, kakor se po novem imenuje bivša Jugoslovanska gasilska zveza v Ljubljani. Zbor je vodil starešina Josip Turk. V svojem poslovnem poročilu je tajnik Franc Pristovšek izvajal med drugim, da šteje organizacija danes skupno 831 gasilskih čet. V srezih obstoji 25 gasilskih žup. S pravomočnostjo novega zakona je prenehal enoodstotni gasilski sklad, ki je nudil gasilstvu toliko koristnega za zdravljenje ponesrečenih gasilcev, vprežne živine, za popravo v službi poškodovanega orodja, za preskrbo vdov in sirot v službi smrtno ponesrečenih tovarišev in podobno. Brez tega sklada tudi nova uprava ne bo mogla poslovati; zato bo njena prva naloga, da si ga ustvari na novo. Gasilska zveza kraljevine Jugoslavije je sklenila na svoji zadnji seji, da bo glasilo «Gasilec» odslej službeni list. Tajniško poročilo je skupščina soglasno odobrila, nato pa je blagajnik Stanko Pristovšek poročal o blagajni. Ko je bila na predlog računskih preglednikov soglasno spre-

jeta razrešnica starešinstva, je skupščina prav tako soglasno odobrila tudi pravila nove zajednice. Pred volitvami novega vodstva je imel poslanec Cerer kratek nagovor, v katerem je naglašal, kako je gasilstvo v naši banovini na dostojni višini. Na njegov predlog je bil nato izvoljen novi odbor, ki ga sestavljajo: starešina Josip Turk, prvi namestnik starešine Jernej Vengust, drugi namestnik Anton Cerer (dosedanji drugi namestnik Musek je bil odpoklican na službovanje v Beograd), tajnik Franc Pristovšek, pomožni tajnik Stanko Pristovšek, blagajnik Zdravko Mikuž, pomožni blagajnik Engelbert Gostiša, odborniki Musek, Guček, Golobranj, Mayer, Vezer, Košir, Fajdiga in Bulc. V nadzorništvo so: Rus, Rakoša, Džuban, Kopač in Jevšek.

Zlata je vreden dober svet.

O tem se lahko sami prepričate, če kupite prijatelju ali prijateljici za božič pretresljivi roman

«Prokletstvo ljubezni»

ki se dobi pri upravi «Slovenskega Naroda» za znižano ceno. Oba dela staneta 20 Din, vezana 40 Din (s poštnino 3 Din več). Znesek se nakaže po poštni nakaznici.

* Nova uprava Delavske zbornice v Ljubljani. V nedeljo so se v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani zbrali zastopniki delavstva iz vse Slovenije, ki so bili nedavno izvoljeni v Delavsko zbornico, da sestavijo svojo novo upravo in da pretresejo najvažnejša vprašanja, ki v tej dobi stiske tiščijo v največji meri naš delavski stan. Zbor je vodil predsednik Čobal. Tajnik Uratnik je podal obširno poročilo o splošnem položaju našega delavstva in o najbližjih nalogah Delavske zbornice. Med drugim je navedel, da je v področju ljubljanske Delavske zbornice okrog 25.000 delavcev brez posla. Razpravljal je dalje zlasti o vprašanju Trbovelj, kjer je stiska najhujša, o skladih za podpiranje nezaposlenosti in o socialni zaščiti. Pri tajnem glasovanju so bili izvoljeni v upravo: Čobal, Bešter, Jakomini, Sedej in Čelešnik (marksisti), Juvan, Zemljič, doktor Bohinjec in Kosem (narodni) in Lombardo, Žužek in Režek (krščansko-socialni klub). Za zborničnega tajnika je bil vnovič soglasno izvoljen Filip Uratnik.

«Bodi no siten, nihče te ne goni odtod in vsemi sva, da si pri nama», ga je zavrnila stara in začudeno pogledala svojo hčerko. Ostrovidna mati je takoj spoznala, da se je hči lagala in samo potvarjala, saj je videla, da plamti v njeni duši še vedno ljubezen, ki samo čaka, upa in trpi.

Vencelj Mrhač je delal z vse večjo vnamo. Hotel je najti uteho v zemlji. Prvi je zjutraj vstajal še pred zoro, garal je ves dan brez oddiha. Zaman ga je svarila stara ciganka, naj se nikar tako ne trudi, da ima še dosti časa, saj se se mu vendar nikamor ne mudi.

On pa je delal, samo delal.

In potem je pričela vedno bolj delati tudi Polona. Polagoma se je izpremenila. V otroških letih, ko se je zagledal vanjo Vencelj, je služila na kmetih in se popolnoma pokmetila. Zdaj je spet izkušala počasi odložiti ciganko. Bala se je, da ne pojde. Sicer sta cigan in kmet zelo združena z zemljo, vendar je med njima velika razlika. Kmet zemljo obdeluje v znoju svojega obraza in jo ljubosumno neguje, za kar mu je ona hvaležna, mu daje svoje sadove in ga preživlja. Tudi cigan ljubi zemljo, a on najrajši samo počiva na njenih grudih. Dobro pozna prirodo in rad se veseli v božji naravi, toda samo njen opazovalec je, lenuh je, ki želi, da bi mu zemlja sama vse ponudila in ga sama silila, naj brez dela okuša njene sadove in se veseli njene lepote.

Kmet je zemlji čebela delavka, cigan je trot, ki hoče samo krasti in uživati tisto, česar ni ni-

koli zaslužil, saj se ni nikoli boril in trpel v znoju svojega obraza za kosce črnega kruha.

In Polona se je borila. Cutila je, da se bori ne samo z zemljo, temveč tudi s svojim nekdanjim ljubimcem, bori se za svojo izgubljeno srečo, za svojo mladostno ljubezen, ki še vedno živi v njenem srcu.

V delu je postala Polona spet živahnejša in prikupljivejša. Oblačila se je kmetiško, izkušala je zabrisati vsako sled, da je ciganka, in se sploh trudila, da bi se izpremenila v vsej svoji zunanosti.

Ostre oči divjega lovca so jo še vedno gledale dokaj nezaupno.

Potem je pričela zgodaj vstajati, prav kakor on.

Upala je, da bo v delu našla tolažbo, da ji bo zemlja pomagala prenašati njeno skrito bolelo. Nazadnje je bila prepričana, da se bo njuno skupno delo prelilo v sad, ki ga bosta uživala, in se bo morda v njem spet predramilo novo čuvstvo.

Vencelj si ni dal pokoja. Polona ga je pridno posnemala in garala kakor on.

Zemlja je pa ležala pred njima vsa mlada in lepa. V nemem pričakovanju so se širile lehe in se odpirale brazde in sprejemale delo in znoj. Oba sta delala, samo delala.

Tako je šel dan v dan. Pa je Polona nepričakovano omahnila.

Vencelj je priskočil. Bleda in tiha je ležala pred njim. Zmočil ji je ustnice in jo plašno pogledal. Odprla je oči. (Dalje prihodnjič.)

* General Rudolf Maister častni občan marenberški. Na seji 30. novembra je občinski odbor občine Marenberga priznal osvoboditelja Maribora in severne meje generala g. Maistra za svojega častnega občana.

* Svojeem naših delavcev v Belgiji. Po belgijskem zakonu o zavarovanju delavcev imajo starši samskega delavca, ki se ponesreči na delu, pravico do odškodnine samo, če dokažejo, da jim je sin pošiljal denar od svojega zaslužka. V nobenem primeru se ni posrečilo izposlovati staršem na delu smrtno ponesrečenega delavce odškodnine, ker niso mogli predložiti potrebnih dokazov, da jim je sin pošiljal denar. Tako so propadli že tisočaki, ki bi jih bili sicer dobili naši siromašni ljudje. Zene in starši naših izseljencev v Belgiji naj torej v lastno korist hranijo vsa potrdila o denarnih pošiljkah iz Belgije, da jih bodo imeli o potrebi pri rokah.

* Tudi Limbuš je v nacionalni fronti slovenskih občin. V nedeljo so bile v Limbušu ponovno volitve občinskega odbora. Za volitve je vladalo med občani veliko zanimanje in je bilo pred voliščem ves dan precej živahno. Vloženi sta bili dve listi, in sicer prva JNS, katere nosilec je bil posestnik Anton Jauk, in opozicijska, katere nosilec je bil Avgust Jaunig. Ob 18. je bilo glasovanje zaključeno. Volilnih upravičencev je bilo 695, oddanih glasov pa 408. Lista JNS je dobila 230, opozicija pa 178 glasov. Tako se je tudi Limbuš z veliko večino pridružil nacionalni fronti slovenskih občin.

* Naše občine Jadranski straži. Prijatelji JS se vsak dan množe, ker spoznava veliko važnost te pomorske obrambne organizacije, ki jo po svoje izkušajo podpirati vsi sloji. Na priporočilo banske uprave tudi naše občine niso ostale gluhe na prošnjo oblastnega odbora JS v Ljubljani ter se prve že javljajo s svojimi prispevki za socialni sklad JS. Hvale in priznanja vredno je to za naše občine, ki se morajo v teh hudih časih tudi boriti z denarnimi težkočami, pa so kljub temu priskočile na pomoč in doprinesle žrtve, ki bodo v korist v prvi vrsti našemu naraščaju podmladkem JS. Doslej so se odzvale vabilu naslednje občine: Novo mesto, Trzin, Škocijan, Moste, Rakek, Gorenji Logatec, Črešnjevka, Rovte, Kropa, Kot, Kranjska gora, Preserje in Jezerško. Naj bi ne bilo občine v banovini, ki ne bi hotela vsaj s skromnim prispevkom podpreti mogočnega gibanja Jadranske straže v dravski banovini.

* Najstarejša Korošica je menda Barbara Blazunova, rojena v Ljubljani, stanujoča v Celovcu. Dne 4. t. m. je praznovala, kakor poroča «Koroški Slovenec», stoštiletnico rojstva. Njen najstarejši sin je nedavno dovršil 77. leto življenja, najmlajša hči pa šteje 67 let.

* Razglednice Jadranske straže. Poleg narodne si je nadel oblastni odbor JS v Ljubljani tudi veliko socialno nalogo ter hoče zgraditi svoj lastni dom ob Jadrani in s tem omogočiti ceneno letovanje naše mladine na morju, pa tudi pospeševati izlete podmladkarjev in članstva na morje. Zato je potrebna večja glavica, v katero svrhu je ustanovljen poseben socialni sklad. Ta socialna akcija je razpredena na široko, da čimprej udelevi veliki in važni svoj načrt. Socialnemu skladu je namenjen tudi čisti dohodek od prodaje razglednic, ki jih je izdal oblastni odbor. Na finem papirju je umetniško izdelana slika pokrovitelja JS Nj. Vis. prestolonaslednika Petra, mladega mornarčka ob krmilu, ki nad njim vihra državna trobojnica. Slika je okvirjena z narodnimi motivi, med katerimi se pleče trak z napisom «JS svoji deci!». Pod sliko je tudi znak JS. Razglednice so prav primerne za božične in novoletne čestitke ter se bodo prodajale po vseh večjih trgovinah s papirjem po dinarju. Opozarjamo naše narodno čuteče in mladino naklonjeno občinstvo, naj pridno sega po teh razglednicah.

Odpri ozeblino in druge, celó zastarele rane na nogah in rokah zaceli naglo in zanesljivo preizkušeno zdravilo «FITONIN». Steklenica 20 Din v lekarnah. Po poštnem povzetju 2 steklenici 50 Din. Poučno brošuro št. 16 pošlje brezplačno Fiton, d. s. o. j., Zagreb 1-78.

* Huda zima. V Bosni že nekaj dni skoro neprestano sneži. Na cesti, ki drži iz Banje Luke v Kotor-Varoš, so bili meteži tako močni, da je cesta čisto zamedena. Ponekod je vihar izruval mnogo dreves s koreninami vred. Tudi v posavskih vaseh je nenavadno zgodaj nastopila huda zima. Pri nas v dravski banovini smo imeli te dni že 15 stopinj pod ničlo.

* Podružnica Zveze absolventov kmetijskih šol v Ljubljani bo imela ustanovni občni zbor v nedeljo 17. t. m. ob 9. dopoldne v dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani. Vabljeni absolventi kmetijskih šol (tudi združene), bivačji v območju ljubljanskega sreza, da se zbora gotovo

Od bolečine
k ugodju

Ne dopusčajte, da Vaši trpel
Pri boleznih vsled prehlajenja
in pri vseh bolečinah pomagajo
hitro in zanesljivo Aspirin ta-
blete. So popolnoma neškod-
ljive. V znak pristnosti imajo
Bayerjev križ.

ASPIRIN

V. k. Jugla k. d. Zagreb, Gornja 32.
Oglas je registr. pod št. 1937 od 1. III. 1933.

udeležu, zlasti ker začne Zveza v kratkem izdajati lastno glasilo »Brazdo« in je prav zdaj potrebno sodelovanje vseh.

* Letni kramarski in živinski sejem v Brežicah, ki se je dosedaj vršil zadnjo soboto pred božičem, se je z dovoljenjem banske uprave prestavil na 19. decembra. Kupci in prodajalci so vabljeni.

* «Vzajemna pomoč» v konkurzu. Z odločbo g. bana dravske banovine z dne 7. oktobra letos je bilo «Vzajemni pomoči», registrirani pomožni blagajni v Ljubljani, odobreno delovanje na podlagi pravil, ki so bila na prošnjo sedanjega odbora in po zaslišanju predlaganega izvedenca

RICHARD
VOSS

DVA ČLOVEKA

Zato ti ne bo nič drugega preostalo. Premisli! S temi besedami je šel.

Zaklical sem za očetom: «Ostati hočem grof Ennski in vzeti Judito Platterjevo!»

Ves divji sem to zaklical za svojim strogim gospodom očetom. In zdaj naj premišlujem.

Kaj premišlujem?

Ali naj grem «v črne šole», kakor pravijo naši tirolski kmetje?

Jaz, mladi gospod Rok, duhovnik, menih, hlapec v kuti... Rajši se obesim.

Florijan vendar ni smel peljati včeraj zjutraj tistih treh vreč turščične moke v samostan Novo Štifo; zakaj njegov mladi gospod je daleč jezdil. Divja ježa je bila. Plavec je kar neprestano čutil ostroge. Kar plaval je. Kakor sokol je plaval moj plavec. V štiridesetih minutah čez Briksen tja do Mühlbacha! Še kdo drugi naj to poizkusi!

Da bi bil jaz duhovnik? Hoj, plavec! Jaz naj bi šel v Rim, da bi imel tam mašniške ustanove? Beži, plavec! Zaženi se, zdivjaj!

In izdivjal sem svojo sedemnajstletno mlado dušo na svojem ubogem plavcu.

Vrnil sem se čez zeleni, zeleni Vahrn. Ko sem od daleč zagledal Platterjevo domačijo, sem že trdno vedel: prej se bo Schlern sesul, prej bo

vzcvetel «Rožni vrt» v dehtečem ognju, kakor pa pojdem jaz v Rim, da bi postal z vsemi cerkvenimi ustanovami duhovnik, zakaj:

Tudi najmlajši grof Ennski hoče enkrat zasnujiti ženko! Zenko s Platterjeve domačije si vzame, čeprav bi stala Platterjeva domačija v sedmih nebesih.

Zaenkrat pa je stala k sreči še na zemlji, tik pred mano, sredi svojega daleč naokoli znamenitega gozda zlahtnega kostanja. Taka orjaška drevesa so to, tako stara in visoka, tako mogočna in ponosna, da še pri gradu Enni nimamo takih. Kakor sivi, mogočni granitni stebri štrle debela pod nebo in zlat lesket pleše zdaj nalik solnčnemu svitu nad njimi: vsi drobni, docela drobni mladi popki in cveti.

Tla pod drevesi žare škrlatno od velikih, rdečih orhidej. Na terasi pred graščino poganja trava in pomladne cvetice tako bohotno, da stoji stari plemenitaški dom kakor sredi pisane divjine. Moja mala Judita Platterjeva je namreč zaščitnica vseh trav, zelišč in cvetic ter nihče ne sme iztegniti roke za njimi do onod, kamor sežejo njena zemljišča. To pa so kostanjev gozd, velika terasa in vrt pred Platterjevo domačijo.

Ko sem včeraj prijezdil na posestvo, so se igrale pred hišo v toplem pomladanskem solnčnem soju Juditine živali; zakaj moja mala Judita je velika čarovnica, ki so ji podložni ljudje in živali. Ukrotila si je celo menažerijo divjih zverí. Namesto kučka za v naročje teka za njo

mlada kuna, dva rjava sokola frfotata okoli nje kakor dva golobčka in zraven nje stopicata ponosna čaplja in srebrni fazan. In to naj ne bo čarovnija?

Torej: ko sem pridiral včeraj na plavcu tja, so bili Juditina kuna, oba sokola, čaplja in srebrni fazan pred hišo na terasi. Moji mrcini, ki sta zmeraj tam, kjer je njun gospodar, poznata Juditine živali prav tako dobro, kakor njun gospodar njihovo gospodarico; z njimi sta se prav tako sprijateljila. Tako je nastal potem s kuno strašno zanimiv prizor, kjer je čaplja častljivo stala ob strani in s svojimi pametnimi očmi ogledovala zabavo. Teda, pa je začela Judita mrcini in pritokla iz hiše.

Pritekla! Ne, to ni res. Prišla je, prikorakala. Pri vsej notranji svetlosti in veselosti je v Juditi nekaj vzvišenega, skoraj svečanega — drugače ne znam izraziti njenega nenavadnega vedenja.

Stopala mi je torej naproti, v svetli jutrnji obleki, po sivih kamenitih stopnicah navzdol. Eden izmed njenih sokolov je krožil nad njo kakor orel nad glavo mlade boginje. Čaplja je razpela, kolikor je mogla, svoje obrezane lesketajoče se perutnice in sfrfotala k njej. Tudi druge živali, kolikor jih je bilo skupaj, so se pognale nežni, svetli podobi naproti.

S plavca sem viteško pozdravil bodočo grofico Ennsko, skočil iz sedla in izpustil svojega utrujenega konja. Začel se je takoj pasti pod zlatimi kostanji, med škrlatnordečimi orhidejami.

odobrena, zaradi nadziranja delovanja pa je bilo blagajni postavljeno državno nadzorništvo. Izprememba pravil se je sestavila na podstavi, da bo vsaj pretežna večina dosedanjih članov nadaljevala zavarovanje, kakor to navaja izvedenec v poročilu z dne 31. avgusta 1933. Od nekdanjih 24.496 članov, zavarovanih za primer smrti, je do 30. novembra 1933. samo 2456 članov plačalo nove prispevke in s tem nadaljevalo zavarovanje. Ako bi vsaj 20 odstotkov vsega članstva (5000) nadaljevalo zavarovanje, bi bilo šele mogoče morda misliti na nadaljevanje zavarovanja. Ozdravljenje »Vzajemne pomoči« je glede na upe in terjatve, dnevni inkaso, pričakovane posmrtnine itd. v okviru zakonitih predpisov pri sedanjem stanju razmer nemogoče. Ko sta bila banski upravi predložena tako poročilo in pregled sedanjega stanja blagajniške imovine, je banska uprava izvajala dolžnosti nadzornega oblastva in blagajni ustavila delovanje brez odloga s pozivom, da zaprosi pri sodišču za odpritev konkurza zaradi prezadolženosti. Članstvo in upniki naj predložijo svoje zahteve pristojnemu sodišču.

* **Nagla smrt blejskega župnika.** Ko se je v petek popoldne okrog 14. ure po pogrebu pokojnega Antona Vovka z Mlinega vračal blejski župnik, duhovni svetnik g. Janez Oblak, v spremstvu z g. kaplanom naglih korakov domov, da bi še pravočasno došel k pogrebu ge. Helene Mulejeve, ki je bil določen na 15. uro v Radovljici, mu je med potjo nenadno postalo slabo. Zgrudil se je sredi ceste na tla. Prenesli so ga takoj k bližnjemu zdravniku g. dr. Češarku, ki pa je mogel le ugotoviti, da je župnik že umrl za srčno kapjo. Boji pokojniku ohranjen blag spomin!

* **Kruto izkoriščani rudarji.** Iz rudnika Jerma blizu Pirota je prišla v Niš peš dobrih 100 km daleč skupina 25 rudarjev, katerim podjetje na zaslužku dolguje že okrog 80.000 Din. Pred kakimi 10 dnevi se je zgledalo v Nišu pri banski upravi tudi večje odposlanstvo iz tega rudnika ter razložilo, kako rudnik zadržuje mezde ter na ta način goni rudarje in njihove rodbine v najobupnejšo bedo. Banska uprava je odredila, da mora rudnik v 24 urah izplačati vse zaostale mezde. To pa se ni zgodilo in so se v najslabšem vremenu napotili bedni rudarji spet v Niš, da bi tam dosegli izplačilo svojih krvavo zasluženih mezd.

* **Mrtvec se je vrnil.** V vasi Gabrovec blizu Karlovca se je vrnil te dni domov sin Pere Gra-

brovića, Marko, ki so ga imeli domači za mrtvega, ker jim je nekdo l. 1918. pisal iz Amerike, kamor se je bil Marko izselil leta 1915., da se je Marko vrnil v Evropo in padel na bojišču. Oče se je sina tako prestrašil, da je omedlel. Ko se je zavedel, je pa z domačimi vred pobegnil, češ, da se je prikazal sinov duh.

* **Več ko sto let že hodi vsako leto med ljudstvo Blasnikova »Velika Pratika«,** ki je med narodom najbolj znani in priljubljeni ljudski koledar. Zato jo kupi sleherni leto vsaka družina. Celo stoletje že je ta pratika zvest in veran spremljevalec Slovencev, v dobrih in zlih časih. Dobiva se v vseh trgovinah.

* **Samo direktno iz tovarne se kupijo zelo poceni suknje, obleke in sploh vsa konfekcija.** Stermecki — tovarna perila in oblek — Celje.

Opozorilo zamudnim plačevalcem naročnine.

Odkar smo s priložitvijo novih položnic spomnili naročnike, da je za poravnano naročnine skrajni čas, prihajajo dan za dnem vplačila, toda opazili smo tudi, da zaostajajo prav oni naročniki, ki bi pri dobri volji malenkostno naročnino prav lahko plačali, medtem ko jo vestnejši, pa tudi siromašnejši od njih brez odloga že plačujejo. Uprava lista, ki mora gledati na to, da se stroški za izdajo lista krijejo z naročnino, bo prisiljena zamudnikom poslati poštnega sla v hišo, ki bo z računom in poštanim nalogom pobral za naš naročnino. Ta način izterjevanja pa je precej drag in naročnik bo moral plačati naročnino in stroške. Da ne bo do tega prišlo, kličemo vsem prizadetim še enkrat:

Plačajte naročnino!

Uprava »Domovine«.

* **Zrtev bede.** Te dni so pokopali v Zagorju 50letnega družinskega očeta invalida Alojzija Reklavca iz Lok, ki je nenadoma preminil zaradi pomanjkanja. V ponedeljek proti jutru je ženi tožil, da je lačen. Prosil jo je, naj mu da jesti, če ima kaj. Žena je vstala iz postelje in zakurila. Ko se je čez malo časa vrnila, je moža našla že umirajočega. Zadel ga je kap. Reklavc je svoje-

časno delal pri rudniku, a je bil odpuščen. Od rudnika ni dobival nikake pokojnine. Njegova invalidnina mesečnih 45 Din ni zadostovala niti za mleko. Smrt ga je rešila nadaljnjega pomanjkanja.

* **Lokomotiva ga je ubila.** Na glavni postaji v Ljubljani se je pripetila te dni grozna nesreča, katere žrtev je postal 33letni železniški premikač Andrej Kolar. Kolar je imel zjutraj službo in se je okrog 9. ure mudil na severnem koncu postaje v bližini železniškega podvoza na Smartinski cesti. Kmalu po 9. uri je stopal preko proge ob prazni vozni garnituri. Imel je namen prekorajiti tretji tir. Tedaj pa je pridrvela mimo lokomotiva brzovlaka, ki odhaja takrat proti Zagrebu. Lokomotiva je nesrečnega Kolarja pograbila in ga vlekla s seboj kakih 30 m. Vsega okrvavljenega so nato našli v sveže zapadlem snegu drugi železničarji. Nemudno so telefonično obvestili reševalno postajo. Reševalci so kmalu naložili ponesrečenca v avto, a je siromak še med prevozom umrl.

* **Najdba samomorilčevega trupla.** Te dni je šel Pečnik Josip, lovski čuvaj g. Karla Gailleta, notarskega kandidata iz Ljubljane, gledat v lovišče bivše občine Roba pri Velikih Laščah, ki ga ima g. Galle v najemu, ali je poginila kakšna lisica, ki jim je dan poprej nastavlil strupene vade na kraju, kamor so lisice čisto često prihajale. Prišedši na mesto, je ugotovil, da so lisice požrle dva strupa. Po kratkem iskanju je našel eno lisico, ki je poginila od strupa. Iskati je začel še drugo. Ko je že dalje časa hodil po lovišču, se mu je naenkrat nudil grozen prizor: možko truplo, katerega zgornji del od pasu naprej je bil delno pokrit s snegom, a od spodnjega dela so bile samo še kosti, čisto obrane od lisic. Hitro se je napotil v Turjak na orožniško postajo javiti najdbo. Po prihodu orožniške patrulje se je ugotovilo, da je najdeni neznanec istoveten z Znidaršičem Antonom, 26letnim posestniškim sinom iz Strleto, ki je pred mesecem dni v trenutni duševni zmedenosti bos, golotlav in golotek sredi noči pobegnil od doma. Truplo je ležalo na trebuhu. Ko so truplo obrnili, so tudi mogli ugotoviti vzrok smrti. Nesrečnik si je z britvijo, ki jo je vzel od doma, prerezal vrat in na mestu izkrvavel. Britve je še vedno držal v roki. Za fantom, ki je bil splošno znan kot miren in priden delavec, žalujejo poleg staršev, bratov in sester tudi mnogi njegovi prijatelji.

Juditkin jutranji pozdrav je bil: »Menda si hotel svojemu plavu pokazati, da je njegov gospodar dopolnil sedemnajst let? Kako ga boš šele z dvajsetimi gnali!«

Nima prav posebno mehkega in nežnega glasu moja bodoča nevesta; v njenem glasu je neka tiha moč. Pri tem pa govori vse zelo mirno, skoraj tiho. Nikdar je nisem čul, da bi na glas klicala ali celo kričala, prav tako, kakor je nisem nikoli videl, da bi bežala. Toda čeprav ni njen glas ne mehak ne nežen, se mi vendar zdi, kakor bi poslušal daljno, tiho petje. To delajo njene oči.

Oči moje male svetlolase Judite so vranje črne, mogočno velike, in njihov pogled je globok, globok. Oči se ji tako zelo lesketajo, da je na njenem obrazu nekaj žarečega; in kakor bi bilo nekaj žarečega v vsem njenem bitju, se mi zdi...

Ne vem, kakšno prešernost sem ji zabrusil v odgovor. Biti pa je moralo nekaj zelo sedemnajstletnega, ker je rekla: »Divji Rok!«

Tudi to je pri njej nenavadno, da se le redkokdaj smehlja; skoraj nikoli. Vendar pa je na njenem obrazu taka jutrnja svetloba. Prava pomladanska luč.

»Lepo je, da si sam prišel po moj pozdrav za goda,« je dejala potem in tiho odpodila svoje živali stran. »Pravkar sem ti hotela pisati in sem že pripravila majhen zavitek zate. Mojo dobro gospo županjo danes hudo putika trpinči; zato ti tudi ne bi bila mogla priti čestitat, ti veliki, ljubi človek.«

Napisati moram, da so starši moje male Judite mrtvi; da je moja nevestica že zdaj gospoda-

rica Platterjeve domačije; da stanuje z njo na Platterjevi domačiji neka daljna sorodnica, vdova po županu Leitnerju iz Bozna. Bodoča grofica Ennska je premožno plemiško dekle in bo moj strogi gospod oče z njo kot snaho pač lahko zadovoljen. Pred kratkim ji je bilo petnajst let.

In jaz naj postanem menih!

V spremstvu vse Juditine menažerije in mojih mrcin sva šla skupaj okoli hiše, ki je še od starih časov pravcat grad, z mogočnimi zidovi, stolpi in trdnimi vrati, pokritimi stopnicami in lesenimi hodniki. Na tem prvotnem poslopju je v teku štirih stoletij vsaka doba prikrala to, kar je zase potrebovala. Tako je torej nastala najsmušnejša zmeda! Zdaj je bilo zidovje vseh stoletij enakomerno poraslo z velikolistnim bršljanom in drugimi ovijalkami; in strehe iz starih in novih časov so bile pokrite z debelo, svetlikačo se plastjo mahu.

»Lepo je pa res pri tebi, Judita! Na svetu ni nič lepšega, kakor sta tvoja Platterjeva domačija in naš stari grad Enna!«

Tedaj je rekla mlada stvarca: »Ko bom toliko dorasla, da ne bom več imela skrbnika, in ko bom lahko storila, kar bom hotela, bom Platterjevo domačijo prodala.«

Obstal sem in jo pogledal, ker je te strašne besede tako mirno izrekla.

»Torej Platterjev dom misliš prodati? Ta stari, krásni dvor, ki je že toliko stoletij last tvojega

rodu; to graščino, ki je tako lepa, ki jo imaš tako rada, misliš prodati tujim ljudem?«

»Ko bom velika in močna, bom morala imeti pač kaj dela,« je rekel otrok spet docela resno. »Tu ne bom mogla steriti nič drugega, nego pustiti vse tako, kakor je. Ustvariti moram nekaj novega; tu je že vse opravljeno, v hiši, na poljih in v vinogradih. Vse pojde po svoji vsakdanji, dobri poti; vse je v izvrstnem redu in potrebuje samo nadzorstva. To lahko poskrbi vsak pameten oskrbnik ali pa kdo drugi.«

»Svojo tirolsko domovino hočeš prodati?« sem jo spet vprašal, še zmeraj ves iz sebe.

In odgovor se je glasil: »Imeti hočem domovino, ki si jo bom sama ustvarila.«

Bil sem tako divji na odpadnico, da nisem mogel govoriti. Zakaj Tirolka, ki lahko proda svojo domovino, ne bo nikoli in nikoli grofica Ennska. Tako divji sem bil, da se kar nisem mogel jeze otresti.

Toda neumno bitje je na svoj preprosti način nadaljevalo: »Zdaj bi me najrajši zabodel, ti, divji Rok. Za enkrat to še opusti in pojdi rajši z menoj. Pokazala ti bom, kaj bi zdaj rada storila: tako, v glavnem, saj me razumeš?«

Odvedla me je na vrt, kjer raseta zelenjava in sadje kakor nikjer drugje v deželi in kjer stojte sredi zelišč in cvetic pisani čebelnjaki, ki dajejo tak med, kakor bi bila Platterjeva domačija, ki jo misli njena mala gospodarica prodati, ko bo velika, dežela, kjer se cedita med in mleko.

* **Huda nesгода se je pripetila v nedeljo v št. Ilju v Slovenskih goricah.** 20letni Hakejev sin je po nesreči ustrelil svojo petletno sestro Jerico. Vzel je v roke očetovo lovsko puško, ravnal pa je tako neprevidno, da se je sprožila in so šibre sestri udarile v desno ramo. Deklica se je zgrudila in začela močno krvaveti, nato pa je omedlela. Poklicali so domačega zdravnika dr. Bačarja, ki je odredil takojšen prevoz v mariborsko bolnišnico.

* **Nesreča slovenskega božjastnika.** Franc Esih, tapetniški pomočnik brez zaposlenja, po rodu iz Tepanja pri Konjicah, je hodil peš po naših južnih krajih in iskal kako zaposlitev. V okolici Mitrovice je stopil v neko kolibo, da bi se malo ogrel pri ognju. Nesrečnika pa je tedaj napadla božjast. Zrušil se je poleg ognja tako, da se mu je vnela obleka in je dobil hude opekline. Neki tuji, ki so se tudi gregli, so izrabili priliko ter so nesrečnega božjastnika okradli. Esih je bil prepeljan v bolnišnico, kjer je ostal na zdravljenju.

* **Zaloigra mlade matere.** V bližini prelaza ob Aleševčevi ulici v Ljubljani so našli te dni ob železniški progi krvave sledove in razmesarjeno truplo neznane ženske, v snegu, kak meter od proge, pa trupelce novorojenčka, ki se je odločilo od materinega telesa v trenutku, ko je nesrečnico pograbil stroj. Spodnji del nesrečnice je ležal prav tako tik proge, medtem ko je gornje telo valila lokomotiva pod seboj kakih 15 metrov daleč. Posamezne dele je lokomotiva vlekla še dalje s seboj in jih razmetala ob progi. Ko so policijski organi še natančneje preiskali razna mesta tam okoli, so ugotovili, da se je vlegla neznana obupanka na progo tik prelaza. Na mestu, kjer se je izvršila strašna zaloigra, se poznajo v snegu tudi sledovi čevljev, ki jih je imela na nogah. Kakor so doznali, je nesrečna samomorilka komaj 21letna Terezija Resnikova, doma z Jesenic. Služila je zadnje dneve v okolici Medvođ in je prišla pred nekaj dnevi k svoji znanici v Šiško. V teku pogovorov je povedala, da zdaj na svojem službenem mestu nima posebnega dela in je tako lahko prišla v Ljubljano. Skrivala je, da je v blagoslovljenem stanju, vendar ni kazala posebnih žalosti. Usodnega dne se je mirno poslovila od znanice, češ, da si gre ogledavat Ljubljano. Potem pa je ni bilo več nazaj. Šla je v smrt s svojo tiho žalostjo in obupom.

* **Blazen skrunilec grobov.** Na ljubljanskem pokopališču pri Sv. Križu je nedavno nekdo izkopal neki grob in odnesel mrtvečvo glavo s

seboj. Kakor je ljubljanska policija pravilno domnevala, je bil skrunilec blazen človek. Po sledi, ki jo je policija ugotovila, se je obrnil sum na mladega 22letnega medicinskega Migana iz Siska. Policijski uradnik g. Macarol se je odpeljal v Sisek, kjer se je vsa zadeva pojasnila. Zaslišal je 22letnega Miroslava Migana, ki je dejanje priznal. Kljub očitni blaznosti je gladko odgovarjal na vprašanja. Migan je bolan na pljučih ter so ga starši zato lani poslali na zdravljenje v Kranjsko goro. Tam se je seznanil s sodnikom dr. Nepokojem iz Novega Sada. Ze poprej se mu je njegov um pričel mračiti, od tega znanstva dalje pa si je pričel domišljati, da je padel pod vpliv dr. Nepokojja. Ko se je vrnil domov, ni mogel pozabiti tega človeka in si je utvarjal, da ne okreva poprej, dokler ne sežge njegovih možgan. Misleč, da je dr. Nepokoj umrl, je iskal njegovo truplo že v Brežicah, na zahtevo njegove družine pa so ga orožniki vrnili domov. Iz Siska je nato Migan kmalu odpotoval v Ljubljano, opremljen s krampom in lopato. V noči na 5. t. m. se je napolnil na pokopališču ter je pričel kopati grob, v katerem je domneval, da leži dr. Nepokoj. Naletel je najprej na skupen otroški grob, nato pa je odkopal grob nekega odraslega mrliča, kateremu je odtrgal glavo s krampom ter jo odnesel v golidi, truplo pa je vrgel nazaj v jamo. Glavo je nameraval režgati že v gostilni «Pri tišlerju» v Ljubljani, pa ni bila soba zakurjena. Z glavo vred je odpotoval potem v Sisek, kjer se je doma zaprl v sobo in sežgal glavo. Policija je naročila Miganovim staršem, naj nesrečnega mladeniča oddajo v zavod za duševne bolezni, ker lahko postane nevaren še živečemu dr. Nepokojju, če bi zvedel, da ni sežgal prave glave.

* **Nesreča v rudniku.** Pri razstreljevanju v rudniku v Libovjah pri Petrovčah se je prehitro razpočila ekrazitna patrona in hudo poškodovala dva rudarja, 53letnega Josipa Kraška in 29letnega Ivana Roma. Oba ponesrečenca so prepeljali v celjsko bolnišnico.

* **Čolnar je sredi reke znorel.** 25letni Stanko Matijašević je prišel v Bosansko Kostajnico, da bi si s prevažanjem ljudi čez Uno zaslužil kaj denarja. Čolnarji in prevozniki so ga svarili, naj se nikar ne spušča v ta posel, ker sta zanj neizgovirno potrebna pogum in velika sprtnost, posebno zdaj, ko je Una zelo deroča. Matijašević pa se za te nasvete ni brigal. Najel je s svojim prijateljem Milošem Todorovičem čoln. Okrog desetih dopol-

dne je ukrcal na levi obali Une dva trgovca iz Slovenije, da ju prepelje v Bosansko Kostajnico. Ker je po policijski naredbi predpisano pristajati lišče za čolne pri mestnem kopališču, je zavesljal v tej smeri. Vse je šlo v redu, dokler niso prišli na sredo reke, kjer je voda izredno deroča. Ker sta bila oba veslača nevesela svojega posla, je voda kaj kmalu dobila čoln v svojo oblast in pomili volji ravnala z njim. Oba veslača sta izgubila prisotnost duha. Prepustila sta čoln toku, ki ga je nesel proti mostu, kjer je pretla čolnu nevarnost. Ko je bil čoln oddaljen še nekaj metrov od jeklene vrvi, ki je napeljana čez reko in namenjena za splave, je Matijašević sklenil skočiti iz čolna in se rešiti na vrv. Kar je sklenil, je tudi storil, pa bi ga to kmalu stalo življenje. Vrv se je pod njegovo težo sklonila in potegnula še njega pod vodo. Na bregu je bilo nekaj ljudi, ki so brž potegnili vrv iznad vode. To pa ni dosti pomagalo, ker so valovi zagrinjali Matijaševića, ki bi prav gotovo utonil, če ne bi brž prišla pomoč. Čolnar, ki je potapljaščemu se dospel pomagat, je prvozil na lice mesta tako nespretno, da je z rilcem čolna zadel Matijaševića v glavo s tako silo, da se je onesvestil in izginil pod vodo. Z velikim naporom so ga naposled še drugi čolnarji izvlekli iz vode in ga odvedli k zdravniku. Ko se je Matijašević prebudil iz nezvesti, je dajal na razna vprašanja tako nesmiselne odgovore, da so bili zdravniki prepričani, da se mu je omračil um. Na vprašanje, kako se mu je pripetila nesreča, je odvrnil, da sta potnika potegnili samokrese in ju naperila njemu na prsi, češ, da ga ustrelita. Če ne skoči v vodo. Pravi, da se je tega tako prestrašil, da je skočil iz čolna. To seveda ne drži, ampak je ugotovljeno, da je Matijašević tedaj, ko je čoln postal igračka valov, znorel in v duševni zmedenosti skočil v vodo. Oba potnika in drugi čolnar so se srečno rešili.

* **Nesreča motociklista.** Posesnik in trgovec z vinom Ivan Vindiš iz Leskovca v Halozah se je te dni vozil s svojim motornim kolesom po banovinski cesti proti Cvetlinu. Nasproti mu je privozil neki kmet, katerega konja sta se splasila. Vindiš, ki se je vozu izognil v naglici, ni mogel brzine zmanjšati in je zavozil v občestni jarek, kjer je obležal s hudimi poškodbami, da so ga morali prepeljati v ptujsko bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima dve veliki rani na obrazu, iz gornje čeljusti pa mu je izšlo pet sprednjih zob.

Pred vrtoom je moral zverinjak s psi vred počakati, samo sokola sta se nama smela pridružiti. Šla sva ob poteh, kjer so rasli na obeh straneh malinovi, grozdjičevi in kosmuljevi grmiči; šla sva ob dolgih redéh, kjer so bile razpete redke vrste sadja, mimo že zrelih jagod, in prišla sva do cvetnih gred, pravih preprog tulipanov in hijacint, narcis in vijolic. Potem sva stopila na veliki zelenjadni vrt, ki je nad njim plaval oblak lepih vonjav; v njem so se sukale kopice metuljev, čebel in hroščev. Tu je pokazala Judita nekaj rožnih grmov, kjer ni bilo videti nič drugega ne navadnega, nego to, da so poglani bohotne popke.

Rekla je: «Vidiš, divji Rok! Te rože je vrtnar zagnal proč. Našla sem jih v smeteh. Na videz so bile suhe in docela mrtve. Zdjaj jih pogledaj!»

Pri tem se je otroku tako čudno zasvetilo v očeh. Potem pa je spet nadaljevala:

«To hočem delati tudi v prihodnosti: vzgojiti do cvetja to, kar je že ovelo, bolno ozdraviti, polmrtvo zbuditi v novo življenje.»

Vsa moja jeza se je razkadila ob sveti resnosti, ki je z njo Juditka govorila o teh velikih stvaréh. In nad to malo učenostjo sem se moral prešerno zasmejati. Toda moje neugnano veselost nad njeno otroško domišljijo je tako mirno sprejela, kakor prej moje komaj ukročeno jezo zaradi «izdajalstva» nad domovino.

V najlepši slogi sva šla potem v hišo. V veliki vežni dvorani so bila vsa vrata v sobe na stečaj odprta, da je sililo vse cvetenje in dehtenje majnika, vse kipenje in iskrenje solnčnega soja v

široko, mračno sobano, ki je po svojih stoletnih obojih iz pinijevega lesa na stropu in stenah prav tako znana kakor kostanjev gozd pred splotjem. Kjer govore na Tirolskem o zelenem, zelenem Vahrnu, govore tudi o Platterjevi domačiji in vselej se sliši:

«Dá, Platterjeva domačija! Ta ima kostanjev gozd in oboje, ki jih je treba videti. In Platterjeva domačija ima rožmarinska jabolka in muškatske hruške, med ima in sirovo maslo, ki ga je treba pokusiti. In travnike ima in turščična polja, hlapce in deklet, da je gospodar Platterjeve domačije lahko zadovoljen. Toda gospodar Platterjeve domačije bo ženska. Judita ji je ime. Ta Judita Platterjeva bo prava!»

Zdjaj pa je «prava» mislila prodati staro, čudovito Platterjevo domačijo, da pojde iskat v daljni svet uvelo grmovje, ki ga bo spet ozelenila.

In medtem je Juditka v vežni dvorani blizu na stečaj odprtih vrat pripravila mizo za svojega velikega sedemnajstletnega prijatelja. Kar pokrila jo je z najljubšimi jedmi mladega gospoda in jo okrasila z velikanskim šopkom majskih cvetic. Kakor kralj je sedel mlad gospod med lesketajočim se posodjem, nad snežnobelim platnom, in pred sabo je imel v kositrni skledi, ki se je svetila kakor srebro, črno tirolski kruh in zlato tirolsko maslo, rožnato prekajeno meso s Platterjeve domačije in — svojo najdražjo jed — goro lesketajočih se orjaških rakov! Predniki moje Judite so gledali s sten, kako je jed mlademu gospodu grofu na Platterjevi domačiji teknila,

in kazali strašno časti vredne obraze. Nekateri so gledali zelo mrko, skoraj grozeče, kakor bi bili stari Platterji z ženitvijo med mladim gospodom Ennskim in hčerko svojega rodu prav tako malo zadovoljni, kakor mladega gospoda vzvišeni predniki. Jaz pa sem se vsem skupaj iz srca smejal v brk, stari Platterjevimi ljudem in še starejšim grofom Ennskim. Resno je sedela Juditka zraven mene, spretno odpirala zame s svojimi rjavimi trdnimi rokami ratje škarje — pri repih sem opravljal to utrudljivo delo sam — in štirinoga družba, mrcini in kuna, so nestrpno čakali, dokler ni mladi gospodar pojedel.

Da ne pozabim: zavitek ki je bil pripravljen za praznovalec rojstnega dne, sem pozneje odnesel s plavcem domov. V njem je bilo vse polno najlepših priprav za lov, zalezovanje ptic in rib. Ne, strogi moj gospod oče, Rok ne pojde v Rim!

Četrto poglavje

Juditka.

Tako žalosten sem.

Da bi šel v Rim in postal tam ob grobu apostolskega kneza pred očmi svetega očeta duhovnik, je menda tudi želja moje matere. Tega ne pove. Vsaj z besedami ne pove. Toda vse njeno bitje je ena sama moledujoča prošnja: «Najljubši sin, postani duhovnik! Meni na ljubo!» Vse njeno življenje me za to prosi. Še reči ji ne smem, da mi je s tem prizadela prvo veliko bol. Toda v to knjigo lahko zapišem; saj mi jo je darovala njena ljubezen, dobro vedoč zakaj. (Dalje prih.)

smrt zaradi nesrečne ljubezni. Te dni so v Rožni dolini našli mrtvega mehanika in občinskega odbornika Ivana Celarca v njegovi mehanični delavnici. Zastrupil se je baše s ciankali-jem. Pokojnik je štel šele 26 let. Zapustil je pismo, iz katerega je razvidno, da je šel v smrt zaradi nesrečne ljubezni. Imel je ljubavno razmerje z neko 16letno mladenko, ki mu je pa nedavno pisala, da je bolje, če gresta narazen.

* Pasja steklina se je pojavila v Ljutomerskem srezu, in sicer najprej v Logarovcih, potem pa tudi drugod in celo v Ljutomeru samem. Zato je odrejen poostren pasji zapor. Stekli psi so ugriznili nekaj oseb, ki jim je bilo treba takoj dati vbrizge. Nekaj nad 70 let stari posestnik, ki ga je tudi ugriznil pes, pa se je vbrizgov branil na vso moč. Naposled je bilo sklenjeno, da bo kaznovan in da mu bodo s silo dali vbrizge proti steklini. Nato se je vendarle vdal.

Božična številka «Domovine» bo izšla v večjem obsegu. Zamudniki, ne odlašajte zdaj plačanja naročnine, da se vam ne ustavi list prav s to številko, ki bo imela mnogo pestrega štiva.

* 5000 Din nagrade za izsleditev morilec. Roparski umor 63letne vdove Marije Juvančičeve v Vidmu pri Krškem še vedno ni pojasnjen. Sodišče je ugotovilo, da sta osumljena brat in sestra nedolžna in ju je izpustilo. Oba razpisujeta zdaj nagrado 5000 Din za izsleditev zverinskega morilec.

* Konec dveh nevarnih razbojnikov. Beograjsko okolico sta že nekaj let strahovala nevarna razbojnika Miloš Mitrović in Milosav Sušić. Oba sta izvršila nešteto ropov in razbojništev ter imata na vesti mnogo človeških življenj. Prebivalstvo je imelo zaradi njune krvoločnosti silen strah pred njima. Te dni je sresko načelnštvo zaupno zvedelo, da se skrivata oba razbojnika v hiši vdove Darinke Rankovičeve v Draževu. Večje število orožnikov pod vodstvom poročnika Trifunovića je ponoči obklopi hišo in pripravilo zasledo. Zjutraj je prišla prva iz hiše Darinka Rankovičeva. Orožniki so jo naglo prijeli in odvedli tako da ni mogla alarmirati obeh razbojnikov. Kmalu nato se je pokazal na vratih Mitrović. Ko je stopil dalje proti studencu, so začeli orožniki nanj streljati. Mitrović se je spretno zaklonil in odgovarjal s strelji iz svoje karabinke. Na strele je prišel iz hiše tudi drugi razbojnik in revala se je pravcata bitka. Narednik Veselinov je v borbi hudo ranil Sušića. Kljub hudi poškodbi je Sušić že ležeč na tleh oddal na Veselinovića strel in ga ubil. Razbojnika sta izkušala nato pobegniti, a sta bila na begu oba ustreljena.

* Neprestani vlomi. Tatovi so vlomili pred dnevi v trgovino Ane Polenšakove v Stari Loki in v gostilno Lovrenca Hafnerja na Kolodvorski cesti v Skofji Loki. V istem času so obiskali tatovi tudi gostilničarja in posestnika Antona Porento v Biklju pri Stari Loki. Tatvina je prišla šele zdaj na dan zavoljo tega, ker so domači vlomilski obiski zamolčali v prapričanju, da bo prišel tat ponovno in da ga bodo nato ujeli. To se seveda ni zgodilo. Orožniki vrše vsestransko preiskavo in obstaja upanje, da bo vlomilska družba prav kmalu za zapahi. Vlom pri Porentovih se je zgodil takole: Noč je šla že v zgodnje jutro, ko je prebudilo Porentove zvonjenje. Ker je bilo namreč pri Porentovih že večkrat vlomljeno, je namestil gospodar v lokalu zvonec, ki zazvoni, ako pride nepoklican gost v hišo. Gospodar je na zvonjenje pohitel takoj v stranske prostore svoje hiše in pregledal vse, a ne za dolgo. Ko je legel, je že spet zazvonilo. Porenta je poklical tamkaj stanujočega upokojenca Božiča, da bi skupno prijela nepridiprava. Pa jima ni uspelo. Toliko sta pač opazila, kako je izginila črna postava v noč, nista pa mogla bežečega prepoznati. Kakor so Porentovi pozneje ugotovili, se je priplazil lopov k hiši od zadnje strani, s

silo odprl najprej vrata, ki držijo v gospodarsko poslopje, nato pa si je pomagal s sekuro ali krampom, da je dvignil še ona vrata, ki držijo v shrambo. Tu si je natlačil žepe z mesnino, nato pa jo je moral urnih nog odkuriti, ne da bi se mu posrečilo napraviti kaj več škode.

* Bero je pobiral. Pomanjkanje spravi marsikoga na napačno pot. Vsako leto ta mesec pobira organist in cerkovnik s Sv. Planine bero pri tamošnjih faranih in tudi po Zagorju. Organist, ki je prišel te dni k nekaterim posestnikom po običajno bero, pa je ves presenečen izvedel, da je že prejšnji dan dobil nekdo bero na njegovo ime. Fanta so posestniki opisali in je organist zadevo prijavil zagorskim orožnikom, ki so sleparju baše že na sledu.

Slabotnim.

Krepite svoje živce, krepite organizem in vi boste zopet močni, energični in za delo sposobni. Sodobni človek živi v prilikah skrajnega živčnega napora: v depresiji, seksualni nevrasteniji, nespečnosti, predčasni izmučenosti in živčni izčrpanosti. — Glejte, na čem mnogi trpe! Medtem pa je znanstveno dognano, da regulira ekstrakt iz življenjetvorne žleze zdrave in močne živali («Kalefluid»), prihajajoč v organizem, izločevalno delovanje vseh žlez, krepi ves organizem in uravnoveša živčni sistem tako, da postane človek krepak, aktiven v življenju in sposoben za delo in borbo za svoj obstanek. — Brezplačno pošljemo detaljno literaturo. Zahtevajte jo pod naslovom: Miloš Marković, Beograd, Njegoševa 5. — «Kalefluid» se prodaja v lekarnah in drogerijah.

Odobrilо ministarstvo za socialno politiko in narodno zdravje
S. br. 10.537/33.

* Zlobna poškodba. Šofer Ivanuša Ludovik, uslužben pri veletvrdki Milko Senčar v Ptuj, je vozil s tovornim avtomobilom skozi Polenšak, kjer pa je zaradi blatne ceste običal, da je moral poklicati na pomoč prebivalce, ki so mu pomagali spraviti avto na trdo cesto. Pri tem pa je opazil, da mu je nekdo prerezal na zadnjem kolesu gumo, tako da vožnje ni mogel nadaljevati. Orožniki zasledujejo zlobneža.

* Razbojništvo. Prodajalka mlečnih izdelkov Šegulova Neža iz Vitomarcev je prijavila te dni orožnikom v Juršinci, da je bila napadena blizu Gerlinec, ko se je v miru vračala iz Ptuja, od neznanega moškega, ki jo je vrgel po tleh. Neznanec jo je hotel izropati. Ker mu je pa izjavila, naj jo pusti na miru, češ, da je denar za prodano blago poslala po pošti, je neznanec nato pobegnil v bližnji gozd. Orožniki so napadalca že na sledu.

* Z ročico po glavi. Nedavno zvečer se je zbrala sin iz Skrblje, in Alojzij Jane iz Sv. Bolfenka v Halozah večja družba fantov in deklet pri obrezovanju repe in krompirja. Med fanti je pa nastalo zaradi deklet napeto razpoloženje. Zlasti grdo sta se gledala Janez Fideršek, posestnikov sin iz Skrblje, in Alojzij Jane iz Sv. Bolfenka. Ko so se pozno ponoči fantje razšli, se je Fideršek oborožil z ročico in počakal za ogrom hiše posestnice Vinklerjeve svojega sovražnika. Ko se je Janez v družbi z dekletom približal hiši, je navalil nanj Fideršek in ga udaril z ročico tako močno po glavi, da je Janez takoj obležal nezvesten. Na tleh ležečega je Fideršek še dvakrat močno udaril po glavi, nato pa pobegnil v noč. Janca so takoj odpravili nazaj k posestniku Dreu, kjer je ležal dva dni v nezavesti. Fideršek, ki so ga orožniki kmalu izsledili, je izprva vse tajil, šele pod težo dokazov se je vdal. Janez je v domači oskrbi. Njegove poškodbe so resne.

* Prašiča so ukradli. V Zakalu pri Stahovici so posestniku Zobavniku neznani tatovi ukradli pitanega prašiča. Pritihotapili so se v svinjak, zaklali prašiča in odšli z njim v temno noč. Domači orožniki so pridno na delu, da izsledijo predrzno tatinsko družbo.

* Čemšenško razbojništvo pred ljubljanskim velikim senatom. Na samotnem Svetlinovem domovanju na prijaznem Čemšeniku pri Dobu so 10. avgusta t. l. imeli strašno noč. V hiši biva jo gospodar Miha Svetlin, moč 70 let, a še korenjak,

njegova 40letna hčerka Francka in njegova varovanka, 14letna Karla. Spali so že tisto noč, ko jih je prebudil silen ropot. Glavna vrata so se kar odprla. Oče je pograbil vilo in se hotel braniti proti trem m. adim, po obrazih z ogljem namazanim razbojnikom, ki so bili oboroženi s koli in noži. Razbojniki pa so ga podrli, vzeli so mu vilo in kričali: «Denar sem! Kje imaš dolarje?» Ženski sta se posebno prestrašili. Mlajša je zlezla pod posteljo ter čakala s trepetom usodnega trenutka, ko naj bi jo razbojniki ubili. Stari Svetlin pa je moral pri peči mirno gledati, kako so mu razbojniki vse premetali in prevrgli. Eden je z vilami in nožem hodil kot straža po veži, druga dva pa sta vršila hišno preiskavo. V hiši je vladal poldrugo uro strah in trepet. Razbojniki so pobrali nekaj zlatnine, pet kilogramov slanina, 30 jajc, pol hleba kruha, nekaj smetane, masla in masti. Latvico kislega mleka so še pojedli za slovo. Denarja pa je bilo pri hiši le za deset dinarjev. Vestnim orožnikom v Domžalah pod vodstvom komandirja narednika gospoda Skoka se je kmalu posrečilo v Kamniku prijeti tri mlade razbojnike. Takoj se je tudi doglalo, da imajo zlikovci še prav mnogo vlovov in tatvin na vesti. Kradli so okoli Kamnika in po gornjegrajskem srezu. Obsojeni so bili: Stan-ko Pančur na 10 let, Alojzij Kralj na šest let in mladoletni Pavel O. na štiri leta robije.

* Dva v grob, dva v ječo. Ljubljanski mali senat je obsodil dva mlada fanta zaradi uboja na strožje kazni. Prvi je bil obsojen na tri leta in šest mesecev robije samski delavec Karel Pfeifer, ker je lani 5. decembra na Javorniku pri Jesenicah z nožem zaklal delavca Franceta Mavriča. Prerezal mu je žilo odvodnico in srce, da je bil Mavrič na mestu mrtve. Pfeifer se je zagovarjal s silobranom. Sodbo je sprejel. Te dni se je končala še razprava proti posestnikovemu sinu Jožetu L. iz Štepanje vasi, ki je lani 28. avgusta po glavi smrtno udaril slikarskega pomočnika Jožeta Jagra. Jože L. je bil obsojen na eno leto in šest mesecev robije in v plačilo odškodnine Jagrovi materi.

* Aretacija nevarnega zločinca. V eni zadnjih noči se je orožnikom posrečilo ujeti v Selih-Sumberku 34letnega vlačugarja Rudolfa Janežiča iz Lok pri Trbovljah. Janežič se je bil svoječasnno zatekel k ciganski rodbini Hudorovičev, ki mu je stala zvesto ob strani pri vseh njegovih zločinih do njegove aretacije. Drznemu vlačugarju dolgo niso mogli priti na sled. Leta 1931. se je prvič čulo njegovo ime, ko je 30. avgusta ustrelil z vojaško karabinko posestnika Mihaela Petrovića, doma iz šavske bančvine. Tudi ta je imel za priležnico eno izmed Hudorovičevih deklet, po imenu Marijo. Zločin je bil izvršen v prisotnosti več ciginov Hudorovičevih rodbine v gozdu ob vasi Pri cerkvi v občini Strugah. Po zločinu je Janežič pobegnil s svojo Angelino pred orožniki in postal strah vse Suhe krajine. Zagrešil je mnogo tatvin, vlovov in ropov. Osumljen pa je tudi več požigav. Z ljubico se je znal tako spretno skrivati, da ju niso mogli dobiti v roke. Ko je nedavno prišla orožniška patrulja iz Dobrniča v Sela-Sumberk, je v neki hiši slučajno naletela na Janežiča. Imeli so kolino, na katere je bilo povabljenih več sosedov in med njimi se je znašel tudi Janežič. Orožniki, ki Janežiča niso poznali, so zahtevali od njega, naj se legitimira. Ker ni imel nobenih listin, pač pa vojaški samokres in karabinko, se je po kratkem zasliševanju vdal in povedal, da je tisti Janežič, ki ga že toliko časa iščejo. Janežiča in njegovo zvesto spremljevalko so oddali v zapore novo-moškega sodišča.

* Moža naj bi vrgel v prepad. Pred velikim senatom v Ljubljani se je zagovarjala zaradi poizkušene umora 35letna prekupevalka Francka Jašovčeva, doma z Gore pri Komendi. Jašovčeva se je bila julija leta 1931. seznanila z zloglasnim tihotapcem saharina Ivanom Košnikom, ki je zapleten v umor Ivane Rakefove v Tunjicah. Umor je bil naročil njen sorodnik Ivan Vombberger ter je za to najel čevljarja Avgusta Hafnerja in Ivana Košnika. Obema je obljubil lepo na-

grado. Umor je dejansko izvršil Košnik, ki je po umoru pobegnil na Koroško. Vomberger je bil letos maja obsojen na 20 let, Avgust Hafner pa na 10 let robije. Košnika so naša varnostna oblastva prišla šele poleti in je zdaj v preiskovalnem zaporu. Jašovčeva in Košnik sta prišla ob priliki «ofrehta» Janezu Staretu v pogovor. Obtožnica pravi, da je Jašovčeva prigovarjala Košniku, naj bi njenega moža spravil s sveta, ter mu je obljubila nagrado. Pred velikim senatom je Jašovčeva zatrjevala, da je smatrala vse bolj za šalo in da je bila nekoliko vinjena. Košnik je res čez nekaj dni prišel k njej in ji povedal, da je moža vrgel na planinah v prepad, ter zahteval nagrado 2500 Din. Te pa mu ni dala, ker je izvedela, da mož še živi. Košnik je bil iz zapora priveden, da nastopi proti Jašovčevi kot priča. Sprva je odločno zatrjeval, da je bila reč resno mišljena, da sam ni poznal obtoženkega moža, po nagrado pa je prišel, ker je hotel Jašovčevo opehariti. Veliki senat je Jašovčevo oprostil.

* Denar je vlekel iz ljudi. Kazenski sodnik ljubljanskega okrožnega sodišča je te dni izrekel sodbo v kazenski zadevi proti bivšemu bančnemu uradniku, 27letnemu Marjanu Pfeiferju. Državni tožilec ga je obtožil zaradi prevare v 14 primerih, pri nekaterih je šlo tudi za razmerno velike vsote. Obtožen je bil dalje, da je obrezuspešil neko izvršbo in da je razžalil nekega sodnika v njegovi službeni funkciji. Marjan je nastopal samozavestno, vedno je bil eleganten, mnogim je govoril, kakor pravi obtožnica, da potrebuje denar za veliko kupčijo z Rusijo, pri kateri naj bi zaslužil 40.000 Din, drugim je spet razlagal, da mora imeti denar za poroko z bogato nevesto. Po poroki pa da bo vse poravnal. Nekaterim garantom je celo pripovedoval, da ima v Ameriki bogate sorodnike in da se tja pelje zaradi ureditve dediščine. Res se je pred leti odpeljal v Ameriko, pa se po nekako enoletnem bivanju spet vrnil v domovino, kjer se je proti njemu nabralo toliko obtožilnega gradiva, da je prišel v roke državnega tožilca. Pred sodiščem se je obtoženec zagovarjal, da ni imel namena kogarkoli prevariti in da so preprečile le razne gmotne in gospodarske neprilike, da ni mogel poravnati svojih obveznosti. Imel je namen, vse pošteno povrniti. O obtožbi sta se vršili dve razpravi, pri katerih je bilo zaslišanih več prič. Sodnik poedinec ga je obsodil na osem mesecev strogega zapora in 3000 Din denarne kazni, odločno na 50 dni nadaljnjega zapora in v izgubo častnih državljanskih pravic za dobo treh let. Oprostil pa ga je glede ostalih točk obtožnice, med drugim tudi obtožbe, da je obrezuspešil neko izvršbo. Obtoženecv branilec je proti sodi prijavil priziv.

* Obsojen izsiljevalec. Pred mariborskim sodiščem se je zagovarjal 41letni delavec Nikolaj Jelen iz Remšnika, ki je avgusta poslal trgovcu Ivanu Potočniku v Brezno pismo, v katerem je zahteval, naj do 1. septembra pri kilometrskem kamnu 31 položi 6000 Din, sicer da mu zažge hišo. Potočnik je na določenem kraju skril dva paznika, ki sta Jelena prišla, ko je hotel pri mejniku kopati. Obtoženec je dejanje priznal. Obsojen je bil na leto dni robije in triletno izgubo častnih pravic.

PREKMURSKI GLASNIK

Zborovanje prekmurskih živinorejcev. Pred zadnjo nedeljo je imela letno skupščino v Beltincih Zveza živinorejskih selekcijskih organizacij v Prekmurju, v kateri so včlanjena selekcijska društva iz Crensovcev, Brezovcev, Dobrovnik, Dolge vasi, Doline, Hodoša, Križevcev pri Ljutomeru, Lakoša-Kapce, Ljutomera, Mačkovcev, Moravcev, Nedelice, Prodanovcev, Strukovcev, Tešanovcev, Veržaja, Vučje gomile, banovinske kmetijske šole v Rakičanu in z veleposestva v Beltincih. Od 50 upravičenih odposlancev je bilo 44 na skupščini. Banskoupravo je zastopal gospod inž. Wenko, Kmetijsko družbo v Ljubljani pa g. Kuhar Štefan, župan iz Puconcev. Iz poročil

povzemamo: S podporo banske uprave je zveza nabavila plemenjake, izvedla je oceno rodovniške živine skoro pri vseh društvih, nastavila je zveznega potovalnega nadziralca in je v lanskem letu priredila preimenovanje rodovniške živine v Petišovcih, Strukovcih, Vučji gomili, Ljutomeru in Prodanovcih, letos pa v Mačkovcih, Puconcih, Nedelici, Lakošu-Kapci in Veržaju. Izdala je pravila zase in za društva in poslovnik za potovalnega nadziralca. Pravila je banska uprava označila za zgledna. Proračun izkazuje sicer nekaj primanjkljaja, vendar ga bodo izkušali uravnovesiti z zaproseno podporo banske uprave. Največji izdatek za zvezo je vzdrževanje zveznega potovalnega nadziralca, a 1. januarja pa hoče nastaviti še enega. Ker eden sam vsega dela pri tem velikem številu edinic in vpisanih rodovnih krav (krog 1500) ne more obvladati. Pri volitvah so bili izvoljeni v načelnništvo za prihodnja tri leta sami ugledni možje z načelnikom inž. Mikužem. V zvezni selekcijski komisiji pa so inž. Mikuž, inž. Eiselt, živinozdravnik Samec in kot namestnik dr. Šerbec.

Šel je lovit vlomilce, pa je bil sam smrtno zadet. Ze nekaj časa se vrše v Murski Soboti in okolici manjše tatvine. Slednjič so se tatovi spravili tudi nad imovino meščanov. Zlasti so prežali na dr. Pintarjevo lastnino. Najprej so mu ukradli več kokoši z dvorišča, nato so izkušali vlomiti v stanovanje, pred tedni pa so vdrli v njegove pisarniške prostore. Zaman so tam brskali za denarjem. Vzeli pa so njegovo lovsko puško. Po sledovih na dvorišču so bili naslednji dan aretirani neki osumljenci, vendar pa preiskava še ni prinesla jasnosti. Zaradi takih številnih nočnih obiskov si je dr. Pintar izkušal zavarovati hišo pred tolovaji. Pri večnih vratih, ki držijo na cesti in na dvorišče, kakor tudi pri vratih na verandi je dal pred dnevi namestiti električne zvonce, ki takoj zabrnijo, če kdo hoče odpreti vrata. Nekaj dni je bil mir. Do nedelje ponoči. Dr. Pintarjeva žena in hčerka sta pozno prišli iz kina in šli takoj k počitku. Medtem ko sta bili obe v spalnici, se je tudi dr. Pintar v obednici pripravljaj, da odide spat. Bilo je okrog polnoči, ko so se nenadno oglasili zvonci na vratih. Ze je pritekla služkinja ter začela preplašena pripovedovati, da hočejo neznan pri dvoriščnih vratih vlomiti v hišo. Hitro je dr. Pintar pograbil lovsko puško in odhitel proti vratom. Tiho se je priplazil do vrat, ustavil tok pri električnem zvoncu ter neslišno odprl vrata na verando. V temni noči ni mogel opaziti nikogar. Zato se je odločil počakati, prepričan, da bodo zločinci ponovno izkušali vdreti skozi vrata. Čakal je nekaj minut. Medtem je bila služkinja že stekla v sosednjo sobo, kjer je bila gospa s hčerko. V prvem strahu so ženske ugasnile luči, bojazen pa je rasla bolj in bolj, saj je v presledkih še vedno zvonilo pri vratih. Le tega niso vedele, pri katerih. Zato je hčerka odprla okno na cesto, da vidi, ali morda tam kdo zvoní. Ulica je bila prazna. Slednjič sta se hčerka in služkinja odločili, da pohitita k sosedom klicati na pomoč. Najbližja je Turkova gostilna, kjer je bilo tisto uro še polno gostov. Ker se skozi vrata nista upali, sta se splazili iz hiše skozi okno in zbrzeli preko ceste. Prestrašeni sta povedali v gostilni, kako hočejo vlomilci vdreti z dvorišča v stanovanje. Seveda se je takoj javilo nekaj pogumnih fantov, ki so se oborožili s tem, kar so imeli pri rokah. In šli so: šofer Deziderij Nesmeny, železničar Josip Horvat, gostilničarjev sin Lojze Turk in neki pekovski pomočnik. Ko so prispeli preko ceste do hiše, jih je pri oknu že čakala gospa Pintarjeva. Pozvala jih je, naj se kar skozi okno priplazijo v sobo. V spalnici jim je ponovno razložila, kje domneva zločince. Napotila jih je skozi obednico v temno prednjo sobo, ki se konča na verandi. Prvi je stopal Nesmeny. V prednji sobi so v temi opazili dr. Pintarja, ki je še vedno stal s puško na verandi in ne vedo, da je soproga medtem poslala po pomoč. Komaj se je Nesmeny s tovariši dobro približal vratom, se je dr. Pintar nenadno okrenil, da je puškina cev zdrobila stekleno okno na vratih. Dr. Pintar je samo še jeknil: «Stoj!» in že sta v sobo zagrmela dva zaporedna

strela. Prestrašeni so se vsi umaknili proti obednici. Med njimi tudi Nesmeny, ki pa se je že po nekaj korakih zgrudil ob mizi na tla in izdihnil. V tem je tudi že dr. Pintar prihitel z verande v obednico. Takoj je spoznal usodno zmoto, toda ni bilo več pomoči. Bil je na preži trdno prepričan, da so zločinci vdrli v spalnico in že izropali ženo in hčerko. Pri streljanju je bil laže ranjen tudi kretničar Horvat.

NAŠI NA TUJEM

Beda naših izseljencev v Južni Ameriki. «Naša riječ», ki izhaja v Antofagasti, piše o veliki bedi naših izseljencev v Južni Ameriki ter prosi, naj bi se omogočil povratek večjemu številu izseljencev v Jugoslavijo. Naše ministrstvo za socialno politiko in narodne zdravje je izdalo 13 brezplačnih vozovnic za povratek v domovino, štiri pa za polovično ceno. Teh olajšav so se izseljenci že poslužili. Veliko število pa jih še čaka, da bi se jim tudi brezplačno ali pa vsaj po znatno znižanih cenah omogočila vrnitev v domovino.

Izseljenska nedelja v New Yorku. V New Yorku so Jugoslovenci v nedeljo 3. t. m. praznovali izseljensko nedeljo. Namen izseljenske nedelje je bil, opomniti Slovence in Slovenke po vsem svetu, da so vsi enega rodu in ene krvi. Prireditve so se udeležila vsa slovenska in hrvaška društva v New Yorku. V slovenski cerkvi v New Yorku se je istega dne brala maša za vse naše ljudi, ki so raztreseni po širnem svetu.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vrší vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Telečji karmenateljci. Korenček, peteršilj, zeleno in čebulo drobno sesekljaj in na masti rumeno prepraži. Karmenateljce zreži, stolci, posoli, vsakega povaljaj v moki in ga položi na prepraženo zelenjavo. Ko meso nekoliko porumeni (na obeh straneh), prilij žlico kisa, čašo rdečega vina in toliko juhe ali vode, da je meso s tekočino pokrito. Nato pokrito duši do mehkega. Ko je meso mehko, ga zloži v toplo skledo, pokrij skledo in postavi na toplo. Sok z zelenjavo pretlači skozi sito, potem pa ga stresi nazaj v kozo, primešaj žlico paradižnikove mezge in žlico sesekljanih kaper. Ko omaka prevre, prilij še nekoliko kapljic «Juhana» ali «Maggija», pomešaj in polij sok po karmenateljcih, katere daj z dušenim rižem ali krompirjem na mizo.

Goveje srce. Kupiš pol kile govejega srca za štiri osebe. Srce operi in ga prevleci s slanino, slanino pa povaljaj v popru. Korenček, peteršilj, zeleno in čebulo prav drobno zreži in prepraži, da postane rumeno na masti. Ko je zelenjava porumenela, položi srce nanjo, zalij z žlico juhe ter pokrito duši, dokler ne postane srce mehko in se porumeni, oziroma zapeče. Ko je srce mehko, ga posuj z moko, in ko moka porumeni, prilij osminsko litra kisle smetane in mešaj, da se smetana malo prekuha, potem pa še nekoliko zalij z juho ali vodo ter pusti vse skupaj, da še nekaj časa vre. Srce zreži na tanke rezine, ki jih zloži v skledo in polij s sokom. Zraven daj valjance, dušeni riž, makarone in podobno poda zraven.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 17. do 24. decembra.

Nedelja, 17. decembra: 7.45: Naše srenje (inž. Pirc Alfonz); 8.15: poročila; 8.30: Gimnastika (Pustišek Ivko); 9.00: versko predavanje (prior Valerian Učak); 9.30: O prehrani (inž. Lindtner); 10.00: prenos cerkvene glasbe iz stolnice; 11.00: plošče; 11.20: prenos «Teka uedinjenja»; 12.05: čas in naše vojaške godbe (plošče); 16.00: Ravnanje z letošnjimi vini s posebnim ozirom na zmanjšanje kisline (inž. Zupančič Ivo); 16.30: ljudska igra «Kralj Matjaž» (Delakov gledališki studio); 17.30: «Iz bratskega zagrgljaja» (reproducirana revija jugoslovenskih narodnih plesov in pesmi); 20.00: radijski orkester bo izvajal izvirne skladbe, poslane za nagradno tekmovanje; 22.00: čas, poročila; 22.20: reproducirana moderna plesna glasba.

Ponedeljek, 18. decembra: 12.15: Tuji kraji — tuje pesmi (reproducirani koncert); 12.45: poročila; 13.00: reprodukcija operetnih venčkov; 18.00: gospodinjina ura: S čim bi razveselila družino za božič (ga. Svetlova); 18.30: Električne centrale (inž. Mattanovich); 19.00: Zastiraj nam, cigan (reprodukcija ciganske glasbe); 19.30: Po Sredozemskem morju z Jadransko stražo (Viktor Pirnat); 20.00: plošče; 20.30: prenos opere iz Beograda, v odmoru čas in poročila.

Torek, 19. decembra: 11.00: šolska ura: Sokolske pesmice in razgovori (Tratar); 12.15: reproducirani vokalni koncert Ade Sari; 12.45: poročila; 13.00: čas, reproducirani violinski solistični koncert; 18.00: Otroški kotiček (ga. Gabrijelčičeva); 18.30: mali Zorko Prelovec bo igral mali jazz (spremljala ga bo na klavirju sestra Vojka); 19.00: francoščina (profesor Prezelj); 19.30: Moja pot po Norveški (dr. Škerl); 20.00: jugoslovenski večer vseh treh postaj za prenos na Dunaj (Ljubljana: koncert Slovenskega vokalnega kvinteta; Zagreb: koncert mešanega zbora Glasbenega društva intelektualcev in solistični vokalni koncert Maje Cviljuševe; Beograd: orkestralni koncert); 21.00: koncert radijskega orkestra; 22.00: čas, poročila; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 20. decembra: 12.15: reproducirane operne uvertire; 12.45: poročila; 13.00: čas, slavni pevec na gramofonskih ploščah; 18.00: komorna glasba (radijski kvintet); 18.30: radijski orkester; 19.00: O vzgoji (dr. Stanko Gogala); 19.30: Literarna ura: Finska literatura (Miran Jare); 20.00: violinski koncert Karla Rupla s spremljevanjem radijskega orkestra; 20.50: klavirski koncert Jadwige Poženelove; 21.30: Fantje na vasi; 22.00: čas, poročila, radijski jazz.

Četrtek, 21. decembra: 12.15: pevski jazz (reproducirani koncert); 12.45: poročila; 13.00: čas, reproducirani Dvořakov ameriški kvartet; 18.00: Infekcijske in nalezljive bolezni otroka (dr. Konvalinka-Tavčarjeva); 18.30: pogovor s poslušalci (profesor Prezelj); 19.00: srbohrvaščina (dr. Rupel); 19.30: plošče po željah; 20.00: Božična ideja v glasbi (dr. Dolinar); 20.30: orgelske božične skladbe (Pavel Rančigaj); 21.15: radijski orkester; 22.00: čas, poročila, plošče.

Petek, 22. decembra: 11.00: šolska ura: slavoslovna božična oddaja (ženska realna gimnazija), vmes reproducirane božične pesmi; 12.15: Gounodov «Faust» (reproducirana skrajšana opera); 12.45: poročila; 13.00: čas, donski kozaki pojo na gramofonskih ploščah; 18.00: Smučarska gimnastika (Drago Ulaga); 18.30: predavanje ZKD; 19.00: Sokolstvo (dr. Maks Kovačič); 19.30: Izleti za nedeljo (dr. Rudolf Andrejka); 20.00: Prenos iz Zagreba; 22.00: čas, poročila, radijski jazz.

Sobota, 23. decembra: 12.15: reproducirani orgelski koncert; 12.45: poročila; 13.00: čas, češke in romunske narodne na ploščah; 18.00: reproducirani orkestralni koncert (resna glasba), stanje cest; 18.30: zabavno predavanje (profesor Osip Šest); 19.00: Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Veber); 19.30: zunanji politični pregled (dr. Jug); 20.00: radijski orkester; 20.30: božične

pesmi za sopran in alt (peli bosta Korenčanova in Rudolfova); 21.00: humoristično posnemanje raznih instrumentov; 21.30: čas, poročila; 21.50: Valčkova ura (radijski orkester); 22.30: radijski jazz.

ZANIMIVOSTI

Umetno se življenje ne da podaljšati

Velika zavarovalnica v New Yorku ima namrečenih kar 40 različnih zdravnikov, ki s pomočjo vseh mogočih znanstvenih sredstev preiskujejo zavarovance in izkušajo dognati stanje vseh delov njihovega telesa. Prav zavarovalnice so najbolj prizadete od dolgotrajnosti ali kratkosti človeškega življenja in si prizadevajo, da bi se gospostvo smrti med ljudmi čim bolj omejilo. Tako so izvršile ameriške zavarovalnice v severnoameriškem mestecu Framinghamu, ki šteje približno 16.000 prebivalcev, veliko zdravstveno-poučno propagando proti jetiki in dosegle uspeh, kakršen doslej še ni bil znan: umrljivost je padla od 121 pri vsakih 10.000 na 40!

Res je, da se je povprečna doba človeškega življenja v teku zadnjih 50 let po vseh evropskih in ameriških deželah znatno podaljšala. V 18. stoletju je znašala samo 30 let in šele ob koncu 19. stoletja se je zvišala na 40 let; poslej pa se je dvignila že na 58 let. Tako doživljamo sodobniki znatno večjo povprečno starost kakor naši predniki.

Ali nam je dana torej možnost, da svoje življenje podaljšamo? Ni še tako dolgo, ko se je svet razvnel ob vesti o Steinachovem izumu za pomlajevanje. Toda le prekmalu se je izkazalo, da morejo tista sredstva pač trenutno oživeti še zadnje sile ostarelega telesa. Ko pa nasilno dražijo popusti, nastopi prejšnje stanje starostne oslabelosti in neredko sledi hitro propadanje. Telesa torej ni mogoče umetno pomladiti in ne človeškega življenja podaljšati. Narava tako silno posezanje v njeno oblast zavrača.

Sredstva za umetno podaljšanje življenja ni. Če na splošno dočakajo ljudje danes večjo starost kakor prej, se je zahvaliti samo napredku zdravstva, ki je omejil širjenje jetike in skoro zatrl otroško grižo, tifus, kolero in koze, ki so prej uničile v Evropi vsako leto na sto tisoče človeških življenj.

Ljudje morejo skrbeti za podaljšanje svojega življenja samo tako, da se izogibljuje čim bolj vsega, kar škoduje zdravju. Tu prihajajo v poštev posebno tri reči: prehrana, naslada in dušno življenje.

Iz hrane, ki jo uživamo, se tvori kri, od katere živi vse telo do zadnje celice. Naše zdravje je dolgotrajno življenje in vse je odvisno od sestave naše krvi. Največ nam škodujejo snovi, ki onečiščujejo kri. Da se temu kolikor mogoče izognemo, jejmo vsak dan presno sadje in zelenjavo, posebno zeleno solato, ki s svojimi vitamini in redilnimi solmi pospešuje presnovo krvi.

Nasladila, če jih zmerno uživamo, niso škodljiva, marveč celo poživljajo živčevje in prebavo; a žal z njimi telo le prehitro razvadimo, da jih kakor razvaden otrok zahteva vedno česče in vedno več. Tedaj postanejo strup, ki brez prestanka izpodkopava naše zdravje in naše sile ter nam koplje prezgodnji grob. Sem spadajo predvsem tobak, alkoholne pijače in prav dolga vrsta drugih nasladil.

Dušno in živčno stanje imata velik vpliv na dolgotrajno življenje. Po pravici pravi naše ljudstvo, da «človeka jeza dol nese». V mirnem dušnem stanju je človek mnogo odpornejši proti boleznim, kakor če je razdražen, žalosten in v skrbeh. Duševno ravnotežje je velik zaklad tudi v telesnem oziru. Najdemo ga najgotoveje, če živimo naravno in pošteno.

Primeri preroških sanj

Sanje so včasih res čudne. Najbrž nikoli ne bomo točno vedeli, kaj so sanje in odkod vse to, kar človek v njih vidi in čuti. V poedinih primerih so sanje zelo zanimive, ker nam kažejo čudno duševno stanje človeka v spanju, pa tudi presenetljivo tesno zvezo z dogodki iz njegovega življenja.

Posebno pozornost zasluži primer študenta, ki se je pripravljaj na hud izpit iz računstva. Po glavi mu je rojilo posebno neko hudo računsko vprašanje, toda zaman si je prizadeval, priti mu do dna. Ker nikakor ni šlo, je nehal razmišljati o njem in naslednjega dne se je prizadeval pregnati si iz glave misel nanje. Čez dva dni je pa videl v sanjah samega sebe pred šolsko tablo s kredno v roki, kako riše ravne črte. Pa stopi predenj profesor, češ: «Poglejte! Tako ne boste nikoli rešili naloge.» Profesor je vzel kredno in mu napisal vso nalogo.

Študent se je takoj prebudil in sanje so mu ostale v živem spominu. Skočil je s postelje in hitel k mizi, kjer je brž zapisal vse tako, kakor mu je bil pokazal profesor. Bila je naloga za izpit. Za dobro rešitev naloge je dobil študent posebno priznanje. Ko je pozneje profesorju povedal, kaj se mu je sanjalo, tudi profesor ni več dvomil o resničnosti sanj.

Francoski zvezdoslovec Flammarion je nekoč pripovedoval v družbi, kako je videla rudarjeva žena v sanjah, da nekdo reže vrv, ko so po nji spuščali rudarje v rudnik. Začela je na vso moč kričati in ko so prihiteli sosedje, jim je povedala, kaj se ji je sanjalo. Takoj je bila uvedena preiskava, ki je dognala, da je zlobna roka res narezala vrv in da bi se bila pripetila strašna nesreča, da je niso preprečile sanje rudarjeve žene.

Dvorni svetnik Schubert pripoveduje v svojem življenjepisu, da je njegovega očeta umirajoča mati v spanju dvakrat prosila, naj pride čimprej k nji, če jo hoče videti še živo. Stala je pri njegovi postelji z iztegnjenimi rokami, nato pa mu zaklicala zadnji zbogom in izginila. Po obedu je prišlo obvestilo, da mu je mati zjutraj umrla in da bi sina rada še enkrat videla.

Zgodovina je polna primerov preroških sanj. Tako bi lahko omenili Jakobove, Nabuhodonozorjeve, Baltazarjeve in mnoge druge. Katarina Medicejska je videla v sanjah viteško igro, pri kateri je bil pozneje ubit njen mož Henrik II. Slišala je v sanjah tudi klice: «Ranil ga je v roko, ubil ga je!» In res je kralju pri viteški igri prodrli kos zlomljene sulice v možgane. Vojvoda de Villeroij je bil poslan za časa francoskega kralja Ludovika XIV. kot poslanik na Dunaj in v sanjah se je prikazal svoji ženi, ki je bila ostala v Parizu. Poslavljal se je od nje, češ, da gre v smrt. Vsa v skrbeh je vojvodka drugega dne odpotovala v Avstrijo. Ko je prispela na Dunaj, je bil njen mož že v krsti.

× Riba se posti že 1000 dni. V bolnišnici Bellevueju v New Yorku ima zanimivo delavnico mladi učenjak dr. Smith, ki proučuje posebno vrsto rib iz Viktorijskega jezera. Te ribe z latinskimi imenami protopteri imajo čudno lastnost, da zelo dolgo žive brez vode. Ena teh rib je živela brez vode in hrane tri leta in pol. Posekala jih bo pa druga ribica, ki se posti že 906 dni. Protopteri žive v močvirjih afriških jezer, ki se vsako leto izsuše. Ko obleži riba na suhem, se zavije v mreno, ki jo izloča sama in ki se na nji strdi v močan oklep. Ko pa voda zopet zalije močvirje, se oklep na ribi raztopi in riba zaplava po vodi. Dr. Smith je že napisal o teh ribah knjigo, ki je dobila prvo nagrado. Zdaj nadaljuje svoja proučevanja in opazuje 20 takih rib, ki se postijo že več mesecev. Spe tako trdno, da bi človek mislil, da so mrtve. Edino s tem, da jih po duha, lahko učenjak ugotovi, da so žive. Znano je namreč, da živa riba ne smrdi. Voda jih zdrami, kakor zdrami solnčni žarki medveda iz zimskega spanja.

× Slovesen konec ameriške alkoholne zabrane. Konec alkoholne zabrane je bil v vsej Ameriki proglašen 5. t. m., ko je parlament države Utah sprejel načrt zakona o ukinjenju 18. dopolnila ameriške ustave, ki se tiče uvedbe alkoholne zabrane. Ta sklep je bil brzojavno sporočen washingtonski vladi, nato pa je državni tajnik Phillips takoj prečital Rooseveltov razglas, ki naznanja, da je konec alkoholne zabrane. Naši na tujem.

× Kako odpravimo ozeblino. So ljudje, ki se vse življenje ne morejo rešiti ozeblin. Nastanek ozeblin je prav za prav v nekakem vnetju. Postopki proti njim bodo tedaj zalegli le s pogojem, da izpodbudimo krvni obtok in odpravimo morebitno malokrvnost. Ljudsko zdravstvo je v teh primerih vedno dajalo prednost citronovemu soku, čebuli, zeleni in terpentinovemu olju. Poleg tega so se obnesle tudi izmenične kopeli. Treba pa jih je pričeti takoj, ko začne srbeti in peči na nogah. Pripravimo dve majhni kadi, eno z vročo vodo (kakih 34 stopinj Celzija), drugo z mrzlo vodo (14 stopinj Celzija). Vroči vodi primešamo kamilice in po možnosti malenkost klorovega apna. Noge držimo potem po kakšni dve minuti menjaje se v obeh kadeh in ponovimo to kakšnih desetkrat. Naposled okrtamo nogo z mehko krtačo in mrzlo vodo v smeri proti sternu, dokler ne začutimo v njih prijetne toplote. Nato noge temeljito osušimo in jih namažemo z mazilom proti ozeblinam, ki naj vsebuje po možnosti jod in ihtiol. Tudi jodov kolodij je priporočljiv. Jodovo mazilo pa pušča barvo, zato moramo noge ponoči posebej oviti. Če so ozebline že počene, potem teh mazil ne uporabljamo, ker bi nam samo povečale bolečine. Najboljše za takšne ozebline so tople milne kopeli, a z nemočnim milom. Sledita drgnjenje in obveza, ki smo jo namažali z balzomom proti ozeblinam ali borovim mazilom. Suhih obvez pri odprtih ozeblinah ne smemo uporabljati. Proti ozeblinam pomagajo tudi hrastovi listi, ki smo jih operili z vrelo vodo, in prekubana hrastova skorja. Proti ozeblinam na ušesih in nosu pomaga najbolje kamilični čaj, kafa ali kolodij.

× Cerkev božjega groba v nevarnosti. Najznamenitejši spomenik krščanstva v Jeruzalemu je v nevarnosti. Cerkev božjega groba, ki izvira njeno osnovno zidovje iz časov Konstantina Velikega, drugi deli pa iz dobe križarskih vojn, je nujno potrebna popravila. Severne in južne stene so bile sicer nedavno pod vodstvom angleškega stavbnika utrjene, zdaj se pa spet nagibljejo in niso več zadostna opora cerkvenega oboka. Vzor k tiči v tem, ker so praznine v stenah zapolnili s stavbnimi odpadki, ki so se zdaj vod vplivom deževnice izpremenili v vlažno snov. Popravilo cerkve bi večalo okrog 5.000.000 Din, ki bi jih lahko zbrali. Toda tu so druge ovire, zaradi katerih ni mogoče začeti popravil. Je namreč mnogo stavbnikov. Vodstvo popravil naj bi dobila grška ortodoksna cerkev, ker je varuhinja cerkve božjega groba. Na drugi strani pa vztrajajo na svojih pravicah rimska, armenska, jaku-bitska in koptiška cerkev; nobena noče prepuštili drugi slave, ki bi si jo pridobila z obnovitvijo zgodovinske cerkve. Pa tudi ta spor bo kmalu poravnal, če prevzame vodstvo popravil angleška mandatna vlada v Palestini, kakor se zdaj predlaga.

× 50letnica podmornice. Švedska bi lahko letos praznovala 50letnico prve podmornice na svetu. Po mnogih brezuspešnih poizkusih v raznih državah se je odličnemu švedskemu inženjerju Thorstenu Nordenfeltu posrečilo zgraditi prvo pravo podmornico, ki so jo spustili v morje proti koncu leta 1883. blizu Stockholma. Njegova podmornica je bila dolga 21 m, široka pa 3 m. Lahko se je potopila 17 m globoko. Njena hitrost je znašala 4 vozle na uro. Posadka je imela samo tri moše in podmornica je lahko ostala pod vodo šest ur. Prodana je bila v Grčijo. Pozneje sta dve podobni podmornici naročili Turčija in Rusija.

× Rusija gradi največje topove sveta. V velikih sibirskih tvornicah orožja so pravkar dokončali največji top na svetu. Top ima ob ustju žrela v premeru 75 cm. Zdaj ga bodo preizkušali na obširnih streliščih v sibirski stepi. Ta top je namenjen predvsem za Vladivostok, ki je najsi-bejša točka v ruski državi. Top prevažajo le na železniških vagonih. Največje ladijske topove prekaša to orožje, ker je bolj učinkovito in dalje nese. Pomladi bodo nove utrobe v Vladivostoku, ki jih zdaj prezidavajo, oborožili s temi topovi. Pa tudi druge ruske trdnjave bodo dobile te topove. Top je delo georgijskega inženjerja, katerega oče je bil znan caristični general.

× Koliko je vreden človek. Če hočemo imeti v redu račune glede starostnega, posmrtninskega, nezgodnega in invalidskega zavarovanja, moramo vedeti, koliko stane človek. Nemški učenjak Ernest Engel je za to najprej izračunal izdatke, združene s prehrano in vzgojo človeka od rojstva do smrti. Izdatki pridejo že z rojstvom in tu se je treba ozirati tudi na izdatke, ki jih imajo roditelji, ko si ustanove domače ognjišče. Ker lahko deklica že z 10 leti pomaga v gospodinjstvu, deček pa ne, je izračunal nemški učenjak stroške za rojstvo, vzgojo in šolanje človeka z nižjo izobrazbo na okroglih 50.000 Din, za človeka s srednjo izobrazbo na 160.000 Din, z visokošolsko izobrazbo pa na 380.000 Din. Ida Mayerjeva je leta 1930. izračunala, da znašajo stroški za prehrano in vzgojo delavca okroglo 120.000 Din, za mladega trgovca ali tehnika, ki stopi v praktično življenje z 20 leti, okrog 220.000 Din, za akademika, ki stopi v prakso s 25. letom, pa 350.000 dinarjev. 15letnega delavca ceni Mayerjeva na 220.000 Din; pri tem jemlje za glavno vrednost, ki jo ustvari delaven človek kot prispevek k vrednoti poleg kritja stroškov za vzgojo in zneska, potrebnega za najnujnejše izdatke. Povprečna vrednost donosa ameriškega delavca za narodno premoženje znaša po Dublinovih podatkih 16.667 dolarjev. Francoz Bariol je izračunal, da znaša povprečna vrednost 15letnega delavca okrog 70.000 Din, 25letnega pa 80.000 Din. Po Švicarju Thalmanu znaša delovna vrednost 15letnega delavca pri štiriindstotnem obrestovanju okrog 500.000 Din, 50letnega pa približno polovico tega zneska. Američana Bowers in Edison cenita glavni vrednost za delo zmožnega človeka na 30.000 do 50.000 dolarjev.

× Palme zbira. Največji čudak med zbiralci je menda kalifornijski petrolejski bogatin Doheny. On je bil prvi v Kaliforniji, ki je začel izkoriščati petrolejske vrelce in je seveda spravil iz njih težke milijone. Ker je bogat, si pač lahko marsikaj privošči. In moč je začel navdušeno zbirati palme. Izbral si je polje, kjer se lahko pošeno razmahne. Tu ima pa tudi dovolj prilike, da zapravlja denar. Strokovnjaki namreč trdijo, da je palm nad tisoč vrst in vsako smatra kalifornijski milijonar za vredno, da pride v njegovo zbirko. Zbirati palme ni tako lahko. Vsako je treba previdno izkopati, korenine ne smejo biti poškodovane, ker bi sicer palma usahnila. Potem pride palma v velik zaboj, kamor morata imeti dostop svetloba in zrak, in tako jo prepeljejo v milijonarjev park. S palmami, ki prenesajo kalifornijsko podnebje, ni dosti dela. Več sitnosti je pa z onimi palmami, ki jih morajo spravljati v steklene cvetličnjake. Doheny je zbral e nad 6000 vrst palm in nekateri redke vrste je plačal po 5000 dolarjev. Ta edinstvena zbirka na svetu je vredna že zdaj nad milijon dolarjev. Lastnik pa še ni zadovoljen z njo in zbira vedno nove vrste palm.

× Krave ljubijo glasbo. Psom, mačkam in nekaterim drugim živalim je godba silno neprijetna, pač pa imajo krave zelo rade godbo. Ljudje, ki se zanimajo za to reč, so ugotovili, da imajo krave posebno rade petje in da za prepevajočim človekom navdušeno hodijo. To je napotilo ravnatelja kmetijske visoke šole v Cirencesteru v Angliji Bouffloura, da je začel opazovati krave, kaj počnejo pri godbi in petju. pa je prišel do kaj zanimivih zaključkov. O svojih dognanjih

Zopet znižane cene

za vse brivske potrebščine iz svetovnoznane jekla pri Trgovskem domu Sternecki.

Brivski aparati	Din 9, 15, 17
brivke	Din 27, 36, 50
aparati za striženje	Din 30, 36, 76
škarje	Din 15, 18, 23

dalje čopiči, mila in vse druge toaletne potrebščine po izredno nizkih cenah.

Trgovski dom
Sternecki

Tovarna perila in oblačil

Celje št. 97

Zahtevajte novi veliki ilustrirani cenik, ki je pravkar izšel in ima več tisoč slik. Kar ne ugaja, se zamenja ali denar vrne.

je nedavno predaval v Londonu. Boufflour je med drugim omenil, da v Ameriki delno že izkoriščajo vpliv godbe in petja na krave. Raziskovalci so dognali, kakšna godba najbolj učinkuje na krave s tem, da dajejo več mleka. In tako igrajo kravam najljubše pesmi med molžo, a krave se zahvaljujejo ljudem z večjo množino mleka. Vesela godba vpliva na krave ugodno, žalostna pa neugodno.

× Razbojnik z materjo ustreljen. Že dolgo je strahovala ljudi na poljsko-rumunski meji razbojniška tolpa, znana na Poljskem, v Rumuniji in na Češkoslovaškem. O njenem poglavarju Hrimu Czajkowskem krožijo med ljudstvom cele pravljice. Razbojnik je zahajal k ljudem in jih prosil za prenočišče, potem je pa zahteval od njih denar. Če mu ga niso dali, jim je navadno zažgal hišo. Mož je obiskoval gimnazijo v Kolomeji in vpisan je bil celo na vseučilišču, kjer je hotel študirati modroslovje. S svojo tolpo je najrajši napadal hiše županov, uradnikov in premožnih krčmarjev. Kaj rad je obdarjal siromake. Nekoč je napadel neko ženo in jo prosil, naj mu da mleka. Ker mu ga ni dala, ji je odstrigel dolge kite. Czajkowski je dober računar. Nedavno je dal nekemu kmetu 200 zlatnikov, da bi si kupil kravo. Siromašni kmetič je kravo res kupil, toda za njo je dal samo 100 zlatnikov. Še iste noči je prišel razbojnik k njemu, ga pošeno ozmerjal in zahteval, naj mu vrne 100 zlatnikov. Često je napadal siromake in preiskal njihove koče; ko pa ni ničesar našel, jim je dal nekaj cekinov za zgajanje, da bi pili na njegovo zdravje. Oblastva držnemu razbojniku in njegovi tolpi dolgo niso mogla do živoga. Od drugih tolovajev se je Czajkowski razlikoval v tem, da se je bal žensk, češ, da bi ga utegnile izdati. Naposled so pa policijski agenti Czajkowskega te dni zasačili pri njegovi materi v Serafinkah. Razbojnik je hotel streljati, toda detektiv ga je prehitel in mu pognal kroglo v glavo. Razbojnikova mati je hotela napasti s sekiro detektive, ki pa so tudi njo ustrelili.

To je najboljšje,

kar sem kdaj poskusil! Nekoliko kapljic pravega Fellerjevega Elsa-fluida zadostuje, da rečeš to tudi Ti! Imaš li bolečine v obrazu, po vsem telesu? Te li muči glavobol, zobobol, trganje? Želiš li najboljšje za nego-

vanje zob, kože in glave? Si li preveč občutljiv za hladni zrak? Uporabljalj Elsa-fluid! Fellerjev pravi Elsa-fluid je vsekakor močnejši, izdatnejši in bolj učinkovit kakor francosko žganje. Fellerjev Elsa-fluid se dobiva v lekarnah in trgovinah te stroke po 6 Din, 9 Din in 26 Din. Po pošti najmanj 1 zavojček (9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici) za 58 Din. Štiri take zavojčke

samo za 173 Din razpošilja lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elsa-trg 360 (savska banovina).

Odobril ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje Sp. br. 509 dne 24./III. 1932.

Pomnite!

Elsa-fluid ostane Elsa-fluid!

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Tudi obramba.

Sodnik: «Ali je res, da ste gospoda Klobučina ozmerjali s tepcem?»

Obtožene: «Gospod sodnik, to je splošna sodba o njem.»

Čudež.

Učitelj bi rad otrokom v šoli pojasnil, kaj je čudež.

«No, Janezek,» reče, «ti si bistroumen dečko, pa nam boš povedal, kaj je to, če splezaš v stolp in padeš doli, pa se ti nič ne zgodi?»

«To je naključje,» se odreže Janezek.

«Dobro. Kaj pa če splezaš drugič v stolp, padeš zopet dol in se ti nič ne zgodi?»

«To je sreča.»

«Kaj pa, če se ti to pripeti še tretjič?»

«Potem je to že spretnost...»

Pred sodnikom.

Sodnik: «Pri pretepu so vam odsekali uho. Zakaj vam ga niso prišli?»

Priča: «Ker so ga dali med akte, gospod sodnik.»

Skromnost.

A: «Veš, Janez, ti si pa res najmanj poklican opravljati druge ljudi, ker nisi ne skromen ne varčen.»

B: «To pa ni res! Oboje sem. Skromen sem v svoji varčnosti in varčen v svoji skromnosti.»

Kaja je zdrava.

«Lahko ti dokažem, da je kajenje zdravo. Moj ded kadi že od svojega desetega leta in bo kmalu praznoval že 90. rojstni dan, moj brat pa nikoli ni vzel cigarete v usta in vendar je umrl pol leta po rojstvu...»

Razdelitev bogastva.

Prvi potepin: «Ali bi ne hotel tudi ti, da bi se bogastvo tega sveta razdelilo med vse ljudi na enake dele?»

Drugi potepin: «Seveda bi, a zdajle ne, moram prej zapiti svoja dva kovača, ki jih še imam.»

V šoli.

Učitelj: «Tako, otroci, zdaj greste na božične počitnice. Želim vam, da bi se odpočili in prišli nazaj pametnejši, kakor ste bili.»

Ves razred na en glas: «Hvala, gospod učitelj, enako.»

Za Vas imamo:

Violine . . . 69 Din Gitare . . . 138 Din
Mandoline 95 Harmonike 69
Lambure . 63 Gramofone 465

Zahtevajte brezplačni katalog.

MEINEL & HEROLD

tovarna glasbil

pr. podr. MARIBOR št. 104

Listnica uredništva

Precetinci. Take dogodke naj javljajo vedno prizadeti sami. V potrditev, da so resnični, je potreben žig kake organizacije.

Pošiljalcem slik. V zadnjem času dobivamo razne slike, ki za široko javnost nimajo pomena. Takih slik ne moremo prinašati, zlasti ker je tudi izdelovanje klišejev drago. Slik tudi ne vračamo, ako se to izrečno ne zahteva in ne priloži znamka. Prosimo cenjene sotrudnike, naj opuščajajo pošiljanje za javnost nezanimivih slik.

Zepne ure
od Din 35.—
naprej.

Zapestne ure
od Din 66.—
naprej.

Zepne in zapestne ure, budilke, kukavice, stenske ure, zlatnino in srebrnino kupite dobro in po nizkih cenah pri

H. SUTTNER, Ljubljana 6
PREŠERNOVA ULICA 4, poleg frančiškanske cerkve.

Cenik zastoj in franko.

Cenik zastoj in franko.

Najboljše nogavice

OPROŠČEN
vseh muk,
POAPNENJA
ŽIL!

Gospa B. K. iz W. nam piše:

«Zdravja svojega moža si ne bi mogla niti misliti brez vašega zdravilnega in v istini čudodelnega sredstva. Skoro že ni mogel več hoditi, govoril je že zelo slabo in ni bil v stanu jasno misliti. Zdaj govori uglajeno, dela dolge izlete in potovanja brez težkoč.

Zahvaljujete se najbolje in najpristraneje!»

Znanstveno razpravo o tem domačem pitnem zdravilju pošlje na željo

povsem brezplačno

poštno zbiralno mesto:

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln,

Ringbahnstrasse 24, Abt. P 91.

Prsni čaj

„Triglavska roža“

pri vseh pljučnih obolenjih, zlasti pri kašlju, bronhialnem katarju, hripi naduhi, vnetju sapnika.

Pospesuje tudi presnovo.

Pospešena presnova skrajša proces zdravljenja. «Triglavska roža» se dobi v vsaki lekarni samo v originalnih zavitkih po 17 dinarjev. Naročila sprejema Triglavska roža, Ljubljana, poštni predal št. 3.

Odobril ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje S. 20.542-33.

Delo

v današnjih hudih časih si preskrbi še najlažje vsakdo s tem, da si uredi doma nekako domačo pletilnico. Mi nudimo delo vsakomur na ta način, da odvezujemo izdelane pletenine, dobavljamo prejo in izplačujemo mezdo za pletenje. To potrjuje mnogo zahval. Če želite tudi Vi dela in zaslužka, pišite zaupno po brezplačni navodila tvoriki: Domača pletarska industrija Josip Tomažič, Maribor, Krekova ulica št. 16.

MALI OGLASI

Naše ceno Vam priporočajo obisk naših trgovin Franc Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer. — Nakup jaje, masla, suhih gob, svinjskih kož, vinskega kamna in vseh deželnih pridelkov. Stalna zamenjava bučnic in solčnic za olje ter zrnja za moko. 285

Grošl Jožef, posredovalec za posestva,

Slivnica pri Mariboru, daje pojasnila vsakomur, ki kupuje ali prodaja posestva, trgovine, gostilne, zemljišča. Priloži naj se znamka za odgovor. 301

Samski mlinar, dobro izurjen,

se sprejme v kmečki mlin na deželi. Pismene ponudbe je poslati upravi «Domovine» pod značko «Mlinar». 299

Svinjske kože

po najvišji ceni vedno kupuje trgovina F. Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer. 304